

Projekt pt. „Opracowanie projektu ustawy wdrażającej Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych o proponowanej nazwie: Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami wraz z Oceną Skutków Regulacji i uzasadnieniem, jak też propozycji zmian legislacyjnych podążających za nową ustawą”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt nowej ustawy wdrażającej Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce pn. „Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”

Numer wersji: 8

Data: 2023-08-11

Nr Projektu: POWR.02.06.00-00-0066/21

Autorzy:

Julia Aleksandrowicz

adw. Anna Błaszczak-Banasiak

r. pr. Konrad Borowicz

Joanna Cwojdzńska

Piotr Czarnota

dr Anna Drabarz

dr Małgorzata Franczak

dr Zbigniew Głąb

adw. Katarzyna Heba

adw. Grzegorz Jaroszczyk

Kamil Kabasiński

Alina Kaszkiel-Suska

Natalia Klejnszmidt

Magdalena Kocejko

Grzegorz Kubalski

dr Krzysztof Kurowski

Mirosław Młyński

Joanna Piwowońska

Tomasz Przybysz-Przybyszewski

dr Anna Rdest

dr Tomasz Rowiński

dr adw. Robert Trzaskowski

Marcin Urbaniak

dr Agnieszka Wołowicz

Włodzimierz Zając

dr Jarosław Zbieranek

Konsultacja:

Joanna Bryk

Justyna Kucińska

Artur Lityński

Anna Panufnik-Onaszkiewicz

Anna Rozborska

Piotr Witek

Zbigniew Worony

dr Monika Zima-Parjaszewska

Spis treści

Projekt nowej ustawy wdrażającej Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce pn. „Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”	1
Historia zmian oraz wykaz powiązanych dokumentów	5
Wprowadzenie	6
Projekt Ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami	7

Historia zmian

Data	Autor	Wersja	Opis i odwołanie do poprzedniej wersji
31.07.2022	Partnerzy społeczni	1	
19.08. 2022	Lider Projektu BON - MRiPS	2	Uwagi Lidera
8.09.2022	Partnerzy społeczni	3	Odniesienie się do uwag Lidera
31.05.2023	Partnerzy społeczni	4	
21.06.2023	Lider Projektu BON - MRiPS	5	Uwagi Lidera
11.07.2023	Partnerzy społeczni	6	Odniesienie się do uwag Lidera
31.07.2023	Lider Projektu BON - MRiPS	7	Uwagi Lidera
11.08.2023	Partnerzy społeczni	8	Odniesienie się do uwag Lidera

Wykaz powiązanych dokumentów

Dokument	Nr wersji
Uzasadnienie do projektu nowej ustawy wdrażającej Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce pn. „Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”	8
Załącznik nr 1	5
Propozycje zmian legislacyjnych podążające za zapisami nowego aktu prawnego pn. „Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”	8
Załącznik nr 2	5
Ocena Skutków Regulacji	6
Analiza ekonomiczna proponowanych rozwiązań	6

Wprowadzenie

Prezentowany dokument pn. „Projekt nowej ustawy wdrażającej Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce pn. Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami” jest efektem wielomiesięcznych prac Zespołu ekspertów, analityków i legislatorów. Akt ten ma w zamierzeniu zapewnić osobom z niepełnosprawnościami skuteczne instrumenty prawne służące ochronie i realizacji ich praw, w pełni zgodne ze standardami Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.). W tym celu wypracowano zupełnie nowe w polskim prawie instytucje i mechanizmy, jak również udoskonalono istniejące rozwiązania. Zostały one szerzej przedstawione i opisane w dokumencie pn. „Uzasadnienie do Ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”. W załączniku 1 przedstawiono projekty aktów wykonawczych do Ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami.

Z uwagi na bardzo szeroki zakres proponowanych zmian, przygotowano równoległe projekt Ustawy – Przepisy wprowadzające Ustawę o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami. W akcie tym zawarto projektowane zmiany podążające za nową Ustawą o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami. Ustawa ta wprowadza zmiany w licznych ustawach z różnych gałęzi prawa, przedstawione również w dokumencie pt. Propozycje zmian legislacyjnych podążające za przepisami nowego aktu prawnego pn. „Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami”. W załączniku 2 przedstawiono propozycje do aktów wykonawczych w związku z ustawą Przepisy wprowadzające Ustawę o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami oraz innymi ustawami.

Partnerzy społeczni przedstawiają dokumenty, będące produktami Zadania 2 Projektu pn. „Opracowanie projektu ustawy wdrażającej Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych o proponowanej nazwie: Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami wraz z Oceną Skutków Regulacji i uzasadnieniem, jak też propozycji zmian legislacyjnych podążających za nową ustawą”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, z zastrzeżeniem treści Oświadczenia partnerów społecznych z dnia 31 maja 2023 roku.

Projekt Ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami (11.08.2023 roku)

USTAWA

z dnia 2023 r.

o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami

Uznając konieczność jak najpełniejszej realizacji postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 13 grudnia 2006 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 6 września 2012 r.

korzystając z dorobku Komitetu Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. praw osób niepełnosprawnych oraz międzynarodowego i polskiego ruchu na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami,

w poszanowaniu podmiotowości, godności i prawa do niezależnego życia każdej osoby z niepełnosprawnością w celu zapewnienia realizacji jej prawa do pełnego uczestnictwa w życiu prywatnym, rodzinnym, zawodowym, publicznym i politycznym na zasadach równości z innymi osobami,

stanowi się, co następuje:

Dział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami wynikające z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), zwanej dalej „Konwencją”;
- 2) zasady przyznawania, wysokość oraz zasady wypłaty świadczenia kompensacyjnego;
- 3) zasady organizowania i funkcjonowania mieszkań ze wsparciem oraz wspomaganych społeczności mieszkaniowych;
- 4) Indywidualny Pakiet Wsparcia i zasady korzystania z tego pakietu;

- 5) organizację i zadania Centrów Niezależnego Życia;
- 6) organizację i zadania organów właściwych w sprawach osób z niepełnosprawnościami.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia i skróty oznaczają:

- 1) dostępność – dostępność, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240);
- 2) kręgi wsparcia wokół osób z niepełnosprawnościami – procesy wsparcia społecznego i społecznego włączenia osób, które z uwagi na niepełnosprawność mają trudności w samodzielnym włączeniu społecznym;
- 3) orientacja przestrzenna – posługiwanie się zmysłami innymi niż wzrok w celu określenia własnego położenia i relacji względem innych przedmiotów w otoczeniu;
- 4) osoba z niepełnosprawnością – osobę, która ma obniżoną sprawność fizyczną, psychospołeczną, intelektualną lub sensoryczną, trwającą lub mogącą trwać co najmniej 12 miesięcy, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać jej samodzielne funkcjonowanie lub pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami;
- 5) osoby z niepełnosprawnościami – więcej niż jedną osobę z niepełnosprawnością;
- 6) PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 45 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 100, 173, 240 i 852);
- 7) rehabilitacja zintegrowana - ogół oddziaływań podejmowanych przez obowiązane do tego podmioty, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, pracy i zatrudnienia, pomocy społecznej, pomocy psychologicznej i psychologiczno-pedagogicznej w celu poprawy sytuacji osoby z niepełnosprawnością lub osoby, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności;
- 8) wsparcie dzienne – indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi i treningi umiejętności społecznych, polegające na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym, w tym podczas pobytu dziennego.

Art. 3. Osoba z niepełnosprawnością potwierdza swój status przez przedłożenie orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność wydanego na podstawie odrębnych przepisów lub orzeczenia równorzędnego albo złożenie oświadczenia o spełnianiu kryteriów, o których mowa w art. 2 pkt 4, chyba że przepisy ustawy lub przepisy odrębne wymagają wyłącznie przedłożenia określonego orzeczenia.

Dział II

Zasady wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami

Art. 4. 1. Osobie z niepełnosprawnością zapewnia się, na zasadach określonych w przepisach odrębnych ustaw, możliwość bezpiecznego korzystania, na równych zasadach z innymi osobami, z przestrzeni publicznej, budynków użyteczności publicznej i otaczającej je infrastruktury, środowiska naturalnego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także z powszechnie dostępnych produktów i usług.

2. Warunki bezpiecznego korzystania, o których mowa w ust. 1, zapewnia się przez stosowanie uniwersalnego projektowania w rozumieniu art. 2 Konwencji albo, gdy nie jest możliwe zastosowanie uniwersalnego projektowania, racjonalnych usprawnień w rozumieniu art. 2 Konwencji.

3. Jeżeli racjonalne usprawnienie nie zostało określone w przepisach odrębnych ustaw, podmiot obowiązany na podstawie przepisów odrębnych ustaw podejmuje wszelkie możliwe działania niezbędne do zapewnienia warunków bezpiecznego korzystania, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem zgłoszonych potrzeb, możliwości i preferencji osoby z niepełnosprawnością, której dotyczą, chyba że ich przeprowadzenie skutkowałoby nieproporcjonalnie wysokim obciążeniem podmiotu obowiązanego do ich zapewnienia.

4. Przy ocenie, czy dane usprawnienie skutkowałoby nieproporcjonalnie wysokim obciążeniem, podmiot obowiązany bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) rodzaj i charakter usprawnienia oraz koszty związane z jego wprowadzeniem lub utrzymaniem;
- 2) sytuację ekonomiczną lub finansową podmiotu obowiązanego;

- 3) rodzaj i skalę prowadzonej działalności z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia;
 - 4) dostęp do technologii i urządzeń potrzebnych do zapewnienia racjonalnego usprawnienia.
5. Obciążenia, o których mowa w ust. 3, nie są nieproporcjonalnie wysokie, jeżeli są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych.
6. W przypadku podejrzenia niezastosowania uniwersalnego projektowania lub niezapewnienia racjonalnego usprawnienia można złożyć do Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami zawiadomienie o potrzebie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia niezapewnienia racjonalnego usprawnienia lub niezastosowania uniwersalnego projektowania, o którym mowa w art. 87 lub art. 90.

Art. 5. 1. Warunki wspierania osoby z niepełnosprawnością zapewniają realizację prawa do niezależnego życia i włączenia w społeczność lokalną na równi z innymi osobami, wyrażającego się w możliwości sprawowania kontroli nad własnym życiem oraz podejmowania wszelkich decyzji, które dotyczą życia tej osoby.

2. Podmioty obowiązane do zapewnienia wsparcia osobie z niepełnosprawnością umożliwiają jej podejmowanie, na równych zasadach z innymi osobami, decyzji, które dotyczą ich życia, w szczególności w sferach:

- 1) wyboru miejsca zamieszkania i co do tego, z kim będzie mieszkać;
- 2) wyborów osobistych w życiu codziennym;
- 3) decydowania o własnym zdrowiu, leczeniu i rehabilitacji;
- 4) wyboru ścieżki rozwoju zawodowego, miejsca i środowiska pracy.

3. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami kontroluje podmioty udzielające osobom z niepełnosprawnościami wsparcia finansowanego w całości lub w części ze środków PFRON w zakresie obowiązków określonych w ust. 1 i 2.

4. W przypadku stwierdzenia, w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 3, naruszenia ust. 1 lub 2, Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami podejmuje działania, o których mowa w art. 51 ust. 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

5. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami może zwrócić się z wnioskiem o przeprowadzenie, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, kontroli w zakresie

określonym w ust. 1 i 2 do podmiotu udzielającego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami finansowanego w całości lub w części ze środków publicznych.

Art. 6. 1. Podmioty, które opracowują strategie, programy działania i inne dokumenty programowe mające na celu realizację polityk publicznych lub realizują działania finansowane ze środków publicznych, uwzględniają w nich potrzeby wynikające z niepełnosprawności oraz zasady wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami.

2. W ramach prowadzonych konsultacji społecznych dokumentów, o których mowa w ust. 1, podmioty, o których mowa w ust. 1, co najmniej przez publikację na stronie internetowej:

- 1) informują o nich osoby z niepełnosprawnościami, organizacje osób z niepełnosprawnościami i organizacje reprezentujące osoby z niepełnosprawnościami;
- 2) zapewniają dostępność informacji na temat konsultacji społecznych i zastosowanych form konsultacji społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Art. 7. 1. Zakazuje się nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność.

2. Nierówne traktowanie ze względu na niepełnosprawność oznacza traktowanie osoby z niepełnosprawnością w sposób będący co najmniej jednym z następujących zachowań: dyskryminacją bezpośrednią, dyskryminacją pośrednią, molestowaniem, molestowaniem seksualnym, a także mniej korzystnym traktowaniem osoby z niepełnosprawnością wynikającym z odrzucenia molestowania lub molestowania seksualnego lub podporządkowania się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu, oraz zachęcanie do takich zachowań i nakazywanie takich zachowań.

3. Dyskryminacja bezpośrednia oznacza sytuację, w której osoba fizyczna ze względu na niepełnosprawność jest traktowana mniej korzystnie niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji.

4. Dyskryminacja pośrednia oznacza sytuację, w której dla osoby fizycznej ze względu na niepełnosprawność, na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania, występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niej sytuacja, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne.

5. Molestowanie oznacza każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby z niepełnosprawnością i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery.

6. Molestowanie seksualne oznacza każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby z niepełnosprawnością, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy.

7. Każdy, wobec kogo naruszono zakaz nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność, ma prawo do odszkodowania lub zadośćuczynienia.

8. Ten, kto zarzuca naruszenie zakazu nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność musi uprawdopodobnić fakt jego naruszenia.

9. W przypadku uprawdopodobnienia naruszenia zakazu nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność, ten, któremu zarzucono naruszenie tego zakazu, jest obowiązany wykazać, że nie dopuścił się jego naruszenia.

10. W sprawach odszkodowania lub zadośćuczynienia w związku z naruszeniem zakazu nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339 oraz z 2023 r. poz. 326).

11. Termin przedawnienia roszczeń z tytułu naruszenia zakazu nierównego traktowania ze względu na niepełnosprawność wynosi 3 lata od dnia powzięcia przez poszkodowanego wiadomości o naruszeniu tego zakazu, nie dłużej jednak niż 10 lat od zaistnienia zdarzenia stanowiącego naruszenie tego zakazu.

Dział III

Świadczenie kompensacyjne

Art. 8. Świadczenie kompensacyjne ma na celu pokrycie kosztów związanych z kompensacją zwiększonych potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Art. 9. 1. Świadczenie kompensacyjne przysługuje pełnoletniej osobie posiadającej orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zwanej dalej „osobą uprawnioną do świadczenia kompensacyjnego”.

2. Świadczenie kompensacyjne nie przysługuje osobie pobierającej zasiłek pielęgnacyjny lub świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

3. Świadczenie kompensacyjne przysługuje miesięcznie w wysokości:

1) 794,39 złotych - w przypadku osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) 294,39 złotych - w przypadku osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

4. W przypadku pobierania dodatku pielęgnacyjnego świadczenie kompensacyjne pomniejsza się o jego wysokość.

5. Kwota świadczenia kompensacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia.

6. Waloryzacja polega na zwiększeniu kwoty świadczenia kompensacyjnego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), obowiązującego na dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

7. Wysokość świadczenia kompensacyjnego ustalanego w sposób określony w ust. 6 zaokrągla się do pełnych złotych w górę.

8. Wysokość świadczenia kompensacyjnego na następny rok kalendarzowy podlega ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez Przewodniczącego Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

Art. 10. 1. Ustalenie prawa do świadczenia kompensacyjnego następuje na wniosek osoby uprawnionej do świadczenia kompensacyjnego składany odpowiednio do organu wypłacającego świadczenie emerytalno-rentowe, a w przypadku pozostałych osób uprawnionych - do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanych dalej „właściwym organem”.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) dane osoby uprawnionej do świadczenia kompensacyjnego:

a) imię i nazwisko,

b) datę urodzenia,

c) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego lub numer paszportu,

d) adres miejsca zamieszkania,

e) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania - w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania,

f) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zamieszkania;

2) inne informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia kompensacyjnego;

3) wskazanie sposobu wypłaty świadczenia wraz z podaniem danych niezbędnych do jego wypłaty;

4) podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika.

3. Właściwy organ, ustalając prawo do świadczenia kompensacyjnego, jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji niezbędnych informacji i dokumentów w sposób określony w art. 220 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803).

4. Ustalenie prawa do świadczenia kompensacyjnego następuje w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 11. Świadczenie kompensacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do świadczenia kompensacyjnego, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności, z wyjątkiem osoby uprawnionej do świadczenia kompensacyjnego, która odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

Art. 12. 1. Przyznanie prawa do świadczenia kompensacyjnego, odmowa prawa do tego świadczenia oraz stwierdzenie ustania prawa do świadczenia kompensacyjnego następuje w drodze decyzji administracyjnej.

2. Decyzję w sprawie świadczenia kompensacyjnego wydaje i świadczenie to wypłaca właściwy organ.

3. Decyzja w sprawie świadczenia kompensacyjnego, sporządzona z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, może zamiast podpisu zawierać nadruk imienia i nazwiska wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do jej wydania.

Art. 13. 1. Świadczenie kompensacyjne przysługuje od miesiąca, w którym zostały spełnione warunki wymagane do jego przyznania, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o to świadczenie.

2. Prawo do świadczenia kompensacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane zostało na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do świadczenia kompensacyjnego przynajmniej się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Art. 14. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o przyznanie prawa do świadczenia kompensacyjnego uzależnionego od danego orzeczenia prawo to przynajmniej się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Art. 15. 1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie, dotyczących postępowania w sprawie świadczenia kompensacyjnego oraz wypłaty tego świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy:

1) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), z wyjątkiem art. 136 tej ustawy;

2) ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2022 r. poz. 1626 i 2476 oraz z 2023 r. poz. 347, 641, 658), z wyjątkiem art. 47 tej ustawy;

3) ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2022 r. poz. 2528 oraz z 2023 r. poz. 347, 658 i 664), z wyjątkiem art. 46 tej ustawy;

4) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, 337 i 641).

2. Osoba uprawniona do świadczenia kompensacyjnego jest obowiązana do informowania właściwego organu o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do świadczenia kompensacyjnego oraz jego wysokości.

3. Jeżeli ustaną okoliczności będące podstawą do przyznania świadczenia kompensacyjnego, prawo do świadczenia ustaje od miesiąca, w którym nastąpiło zdarzenie będące podstawą utraty prawa do świadczenia. Właściwy organ stwierdza decyzją ustanie prawa do świadczenia i wstrzymuje jego wypłatę.

Art. 16. 1. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie kompensacyjne jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie kompensacyjne uważa się świadczenie:

1) wypłacone mimo ustania okoliczności będących podstawą jego przyznania, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o braku prawa do jego pobierania;

2) wypłacone mimo zmiany okoliczności będących podstawą do ustalenia jego wysokości, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o okolicznościach mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia;

3) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie;

4) przyznane na podstawie decyzji, której nieważność stwierdzono następnie, albo przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania, i osobie odmówiono prawa do świadczenia;

5) wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie, z przyczyn niezależnych od organu właściwego.

3. Od kwot nienależnie pobranego świadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, 3 i 5, są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia kompensacyjnego ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia stała się prawomocna.

5. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranego świadczenia kompensacyjnego za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ właściwy o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia lub zmianę jego wysokości, a mimo to świadczenie było jej nadal wypłacane, w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata.

6. Nienależnie pobrane świadczenie kompensacyjne podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia kompensacyjnego podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, z uwzględnieniem ust. 3, na rachunek bankowy wskazany przez właściwy organ. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia zwrotu.

8. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego, są obowiązani zwrócić właściwemu organowi kwoty świadczeń przekazanych na ten rachunek albo instrument płatniczy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć osoby uprawnionej do świadczenia.

Art. 17. 1. Świadczenia kompensacyjnego nie wlicza się do dochodu, o którym mowa w:

1) art. 26 ust. 7e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.¹⁾);

2) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 oraz z 2022 r. poz. 1561 i 2456);

3) w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, 658 i 852);

4) art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901);

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2687 i 2745 oraz z 2023 r. poz. 28, 185, 326, 605, 641, 658, 825, 1059, 1114 i 1130.

5) odrębnych przepisach ustaw dotyczących innych świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

2. Świadczenie kompensacyjne nie podlega potrąceniom i egzekucji.

Art. 18. 1. Właściwy organ jest uprawniony do pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania, ustania prawa do świadczenia kompensacyjnego i wypłacania tego świadczenia.

2. Na wniosek właściwego organu podmioty wypłacające świadczenia, o których mowa w art. 9 ust. 2, są obowiązane przekazać, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, dane niezbędne do ustalenia lub ustania prawa do świadczenia.

3. Właściwy organ zawiadamia organ wypłacający świadczenie, o którym mowa w art. 9 ust. 2, o przyznaniu świadczenia.

4. Zawiadomienie określa w szczególności właściwy organ, osobę uprawnioną do świadczenia kompensacyjnego, termin płatności tego świadczenia, datę, od której przyznano to świadczenie, oraz jego wysokość.

5. Organ wypłacający świadczenie, o którym mowa w art. 9 ust. 2, do którego właściwy organ przekazał zawiadomienie, powiadamia właściwy organ o każdej zmianie w prawie lub wysokości tego świadczenia w terminie 7 dni od dnia powstania tej zmiany.

6. Zabezpieczenia przetwarzania danych osobowych przez właściwy organ polegają co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich poufności.

Art. 19. 1. Świadczenie kompensacyjne, koszty obsługi wypłaty tego świadczenia, koszty obsługi wniosku o świadczenie są finansowane ze środków budżetu państwa.

2. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 1, wynoszą łącznie 3% kwoty przeznaczonej na wypłatę świadczenia kompensacyjnego.

Dział IV

Mieszkalnia ze wsparciem dla osób z niepełnosprawnościami

Art. 20. 1. Przez mieszkanie ze wsparciem należy rozumieć formę wsparcia osoby z niepełnosprawnością, na którą składa się uzyskanie tytułu prawnego do mieszkania wynikającego z umowy najmu oraz usługa wsparcia domowego, o której mowa w ust. 10.

2. Z zamieszkania w mieszkaniu ze wsparciem może korzystać osoba, której w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 50 i nie więcej niż 80 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym osoba wymagająca usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, zwana dalej „osobą korzystającą z mieszkania ze wsparciem”.

3. Podmiot prowadzący mieszkanie ze wsparciem, zwany dalej „podmiotem prowadzącym”, zawiera z osobą korzystającą z mieszkania ze wsparciem umowę najmu na czas nieokreślony. Na wniosek osoby korzystającej ze wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem umowę najmu można zawrzeć na czas określony. Umowa najmu zawiera określenie formy stałego wsparcia.

4. Mieszkania ze wsparciem mogą być tworzone w lokalu w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2023 r. poz. 725).

5. Mieszkanie ze wsparciem musi być wyposażone co najmniej w łazienkę oraz kuchnię albo aneks kuchenny – do wyłącznego użytku osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem mieszkania wspomaganego oraz osób wskazanych w ust. 13.

6. Minimalna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę korzystającą z mieszkania ze wsparciem obejmuje:

- 1) powierzchnię pokoju z kuchnią albo aneksem kuchennym nie mniejszą niż 20 m²;
- 2) powierzchnię łazienki nie mniej niż 5 m².

7. Mieszkanie ze wsparciem jest dostosowane do indywidualnych potrzeb osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem wynikających z jego niepełnosprawności.

8. Podmiot prowadzący może w jednej nieruchomości prowadzić zespoły mieszkań ze wsparciem składające się z dwóch do sześciu mieszkań. Zespoły mogą posiadać części

wspólne, w szczególności kuchnię, pralnię, pomieszczenie dzienne, pomieszczenie gospodarcze.

9. Części wspólne zespołu mieszkań ze wsparciem są dostosowane architektonicznie do stanu sprawności osób zamieszkujących w mieszkaniach ze wsparciem składających się na zespół mieszkań ze wsparciem.

10. Wsparcie w ramach mieszkania ze wsparciem, zwane dalej „wsparciem domowym”, jest świadczone w formie wsparcia domowego i ma charakter uzupełniający w stosunku do usług wynikających z odrębnych przepisów. Wsparcie domowe są to indywidualnie ustalone z osobą korzystającą z mieszkania ze wsparciem czynności, mające zapewnić jej możliwość prowadzenia niezależnego życia w mieszkaniu i najbliższym otoczeniu. Wsparcie domowe odbywa się pod kierunkiem osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem, z poszanowaniem jego autonomii.

11. Umowa najmu, o której mowa w ust. 3, zawiera określenie:

- 1) rodzaju i zakresu świadczonego wsparcia domowego;
- 2) zakresu dostosowania, o którym mowa w ust. 7;
- 3) zasad odpłatności;
- 4) wyposażenia mieszkania ze wsparciem zapewnianego we własnym zakresie przez osobę korzystającą z mieszkania ze wsparciem, jeżeli takie wyposażenie ma zostać zapewnione dobrowolnie przez tą osobę;
- 5) trybu i zasad rozwiązania;
- 6) okresu wsparcia, jeżeli nie jest to umowa najmu na czas nieokreślony.

12. W umowie najmu, o której mowa w ust. 3, obowiązki, o których mowa w art. 6b ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego obciążają podmiot prowadzący.

13. Zamieszkiwanie w mieszkaniu ze wsparciem może stanowić zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem, a także jej małżonka, zstępnych, osób pozostających w stosunku przysposobienia oraz osób pozostających we wspólnym pożyciu. Przepisów art. 680¹ i 691 Kodeksu cywilnego nie stosuje się.

14. Podmiotem prowadzącym może być jednostka organizacyjna pomocy społecznej lub organizacja pozarządowa, z którą jednostka organizacyjna pomocy społecznej zawarła umowę na świadczenie wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem lub organizacja pozarządowa,

która zawarła umowę na świadczenie wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem z Prezesem Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

Art. 21. 1. Wsparcie domowe obejmuje w szczególności wsparcie, które jednorazowo nie wymaga długotrwałego zaangażowania, w:

- 1) podstawowych czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
- 2) podstawowych czynnościach medycznych, w tym zaleconych przez lekarza;
- 3) podstawowych czynnościach w gospodarstwie domowym;
- 4) przemieszczaniu się w obrębie mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;
- 5) podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

2. Podmiot prowadzący zapewnia osobie korzystającej ze wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem pomoc w sytuacjach nagłych, zaistniałych w mieszkaniu i jego bezpośrednim otoczeniu. Podmiot prowadzący jest obowiązany do stworzenia i wdrożenia procedury, uzgodnionej z osobą korzystającą ze wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem, udzielania pomocy w sytuacjach nagłych.

3. Osoba korzystającą z mieszkania ze wsparciem może korzystać na terenie mieszkania ze wsparciem oraz zespołu mieszkańców ze wsparciem z innych usług, wynikających z odrębnych przepisów, z tym że w trakcie realizacji usługi wsparcia domowego nie mogą być świadczone tej samej osobie usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi obejmujące ten sam zakres wsparcia, finansowane ze środków publicznych.

4. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia, listę czynności, które mogą być wykonywane w ramach wsparcia domowego, uwzględniając szczególne potrzeby osób korzystających z mieszkań ze wsparciem, których zapewnienie jest konieczne do urzeczywistnienia niezależnego życia tych osób.

Art. 22. Wspomagana społeczność mieszkaniowa to zespół lub połączone zespoły mieszkań ze wsparciem, składające się łącznie z nie więcej niż 12 mieszkań, przeznaczonych dla osób:

- 1) którym w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 80 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, z tym że w danym zespole mieszkań ze wsparciem dla co najmniej 2/3 mieszkańców potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 90 punktów w skali potrzeby wsparcia;

2) wymagających całodobowego wsparcia.

Art. 23. Do wspomaganych społeczności mieszkaniowych stosuje się przepisy dotyczące mieszkań ze wsparciem, z tym że:

1) zespół mieszkań ze wsparciem, wchodzący w skład wspomaganą społeczność mieszkaniową, posiada część wspólną, rozumianą jako ciągi komunikacyjne i pomieszczenia przeznaczone do użytkowania przez wszystkich mieszkańców, obejmujące w szczególności pokój dzienny, kuchnię lub aneks kuchenny, toaletę;

2) powierzchnia części wspólnej, o której mowa w pkt 1, wynosi nie mniej niż 15 m² na mieszkanie ze wsparciem wchodzące w skład danego zespołu mieszkań ze wsparciem;

3) zespół mieszkań ze wsparciem, wchodzący w skład wspomaganą społeczność mieszkaniową, jest wyposażony w pomieszczenie socjalne dla osób udzielających wsparcia domowego z kuchnią lub aneksem kuchennym i łazienką, o powierzchni nie mniejszej niż mieszkanie opisane w art. 20 ust. 6.

Art. 24. 1. Podmiot prowadzący wspomaganą społeczność mieszkaniową zapewnia możliwość:

1) uzyskania przez osobę, o której mowa w art. 22, wsparcia przez całą dobę,

2) włączenia osoby, o której mowa w art. 22, w niewielką społeczność mieszkaniową, przy jednoczesnym zapewnieniu usług wspomagających, dostosowanych do indywidualnych potrzeb,

3) uzyskania przez osobę, o której mowa w art. 22, intensywnego wsparcia w relacjach społecznych

– zgodnie z wolą tej osoby.

2. Oferowanie danej usługi przez podmiot prowadzący wspomaganą społeczność mieszkaniową nie wyklucza możliwości korzystania z takiej usługi u innego podmiotu, pod warunkiem niekorzystania w tym samym czasie z usług świadczonych przez podmiot prowadzący.

Art. 25. 1. Wsparcie w formie mieszkań ze wsparciem finansuje się ze środków PFRON, na podstawie umowy zawartej pomiędzy Prezesem Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami a podmiotem prowadzącym.

2. Podmiot prowadzący otrzymuje z PFRON środki na prowadzenie mieszkania ze wsparciem oraz świadczenie wsparcia domowego i usług wymienionych w art. 24 ust. 1.

3. Środki na osobę korzystającą z mieszkania ze wsparciem oblicza się miesięcznie jako iloczyn punktów uzyskanych przez tą osobę w skali potrzeby wsparcia w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz kwoty bazowej.

4. Kwotę bazową określa się jako:

1) 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. 2020 r. poz. 2207) – w przypadku, w którym w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 50 i nie więcej niż 65 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

2) 2% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. 2020 r. poz. 2207) – w przypadku, w którym w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 66 i nie więcej niż 80 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

3) 4% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę – w przypadku osoby korzystającej z mieszkania ze wsparciem wchodzącego w skład wspomaganej społeczności mieszkaniowej.

5. Podmiot prowadzący wykorzystuje co najmniej 90% środków na osobę korzystającą ze wsparcia w formie mieszkania ze wsparciem na świadczenie wsparcia domowego, usług wymienionych w art. 24 ust. 1 oraz prowadzenie części wspólnej zespołu mieszkań ze

wsparciem. Pozostałe środki mogą być przeznaczone na koszty administracyjne, obsługę techniczną, bieżące naprawy, ubezpieczenie mieszkania, a także w razie potrzeby na pomoc osobie korzystającej ze wsparcia w formie mieszkania wspomaganego w jego umeblowaniu w podstawowym zakresie.

Art. 26. 1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej lub organizacja pozarządowa może uzyskać ze środków PFRON finansowanie kosztów utworzenia mieszkania ze wsparciem lub zespołu mieszkań wspomaganych.

2. Prezes Urzędu do spraw Osób Niepełnosprawnych może udzielić podmiotowi prowadzącemu dotacji celowej ze środków PFRON na remont lub modernizację mieszkania ze wsparciem lub zespołu mieszkań wspomaganych.

3. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia, sposób uzyskania finansowania, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie konieczność racjonalnego wykorzystania uzyskanych środków.

Art. 27. Na terenie nieruchomości nie może funkcjonować więcej niż jedna wspomagana społeczność mieszkaniowa lub jeden zespół mieszkań ze wsparciem lub sześć pojedynczych mieszkań ze wsparciem.

Art. 28. Na terenie nieruchomości, na której istnieje placówka opieki całodobowej, nie może funkcjonować wspomagana społeczność mieszkaniowa, zespół mieszkań ze wsparciem lub mieszkanie ze wsparciem.

Dział V

Bon Indywidualnego Pakietu Wsparcia

Art. 29. Bonem Indywidualnego Pakietu Wsparcia, zwanym dalej „Bonem IPW”, jest dokument elektroniczny potwierdzający uprawnienie do usług określonych w art. 30 przysługujących pełnoletniej osobie, która:

- 1) posiada orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,

- 2) w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie co najmniej 10 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 3) uzyskała wskazanie zespołu do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia dotyczące instrumentów i wymiaru wsparcia

– zwanej dalej „osobą korzystającą z Bonu IPW”.

Art. 30. Wsparcie w ramach Bonu IPW można wykorzystać na sfinansowanie następujących usług:

- 1) usługi tłumaczenia w polskim języku migowym (PJM), systemie językowo-migowym (SJM), sposobie komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN) o których mowa w art. 3 pkt. 2-4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się;
- 2) usługi trenera pracy, o którym mowa w art. 33;
- 3) szkolenie, utrzymanie i leczenia psa przewodnika osoby niewidomej lub niedowidzącej, psa asystenta osoby z niepełnosprawnością ruchową, psa sygnalizującego osób głuchych i niedosłyszących, psa sygnalizującego atak choroby, w szczególności epilepsji, choroby serca;
- 4) usługi transportu „od drzwi do drzwi”.

Art. 31. 1. Świadczenie w ramach Bonu IPW jest przyznawane oddzielnie na każdą usługę, o której mowa w art. 30, wskazaną przez zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia w wymiarze przez niego określonym.

2. Osoba korzystająca z Bonu IPW ma możliwość dokonania zmiany w danym roku kalendarzowym wysokości przydzielonych środków między przysługującymi usługami w wysokości nie większej niż 10 procent środków przydzielonych na dany instrument.

3. Środki niewykorzystane w danym roku kalendarzowym można wykorzystać do dnia 31 marca roku następnego.

Art. 32. 1. Usługa, o której mowa w art. 30 pkt 1, przysługuje w wymiarze, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

2. Usługa, o której mowa w art. 30 pkt 1, przysługuje w wymiarze wskazanym przez zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia, nie więcej niż 50 godzin w danym roku kalendarzowym.

3. Przy określaniu wskazania i wymiaru wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 1, zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) cel udzielanego wsparcia;
- 2) umiejętność posługiwania się przez osobę ubiegającą się o prawo do Bonu IPW PJM, SJM lub SKOGN;
- 3) aktywność społeczno-zawodową osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW;
- 4) dostępność wsparcia wynikającą z innych przepisów.

4. Podmiot udzielający wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 1, posiada:

- 1) wpis do rejestru tłumaczy, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się – w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) zasób kadrowy, w skład którego wchodzi osoby wpisane do rejestru tłumaczy, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się – w przypadku podmiotów posiadających osobowość prawną.

Art. 33. 1. Usługa, o której mowa w art. 30 pkt 2, obejmuje wsparcie osoby korzystającej z Bonu IPW w procesie zdobywania i utrzymywania zatrudnienia oraz udzielanie porad pracodawcy w rozwiązywaniu problemów związanych z zatrudnieniem osoby z niepełnosprawnością.

2. Koszt wynagrodzenia trenera pracy, o którym mowa w art. 30 pkt 2, nie może być wyższy niż 75% przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, począwszy od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za godzinę świadczenia.

3. Wsparcie w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 2, przysługuje w wymiarze wskazanym przez zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia, nie więcej niż 100 godzin w danym roku kalendarzowym.

4. Przy określaniu wskazania i wymiaru wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 2, zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) cel udzielanego wsparcia;
- 2) poziom funkcjonowania osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW w zakresie poszukiwania i utrzymania pracy;
- 3) lokalne uwarunkowania rynku pracy w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW.

5. Podmiot udzielający wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 2, posiada:

- 1) co najmniej średnie wykształcenie oraz specjalistyczne przygotowanie do świadczenia usług wspierających osobę z niepełnosprawnościami w procesie zdobywania i utrzymywania zatrudnienia oraz do udzielania porad pracodawcy w rozwiązywaniu problemów związanych z zatrudnieniem osoby z niepełnosprawnościami – w przypadku osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą;
- 2) zasób kadrowy, w skład którego wchodzi osoby, o których mowa w pkt 1 – w przypadku podmiotów posiadających osobowość prawną.

Art. 34. 1. Usługa, o której mowa w art. 30 pkt 3, obejmuje pokrywanie kosztów szkolenia, utrzymania i leczenia psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Wsparcie w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 3, przysługuje w kwocie 1/10 minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę.

3. Wsparcie w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 3, obejmujące koszt szkolenia psa asystującego, przysługuje w kwocie nie większej niż 10-krotność minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę.

4. Przy określaniu wskazania i wymiaru wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 3, zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) cel udzielanego wsparcia;
- 2) przyczynę niepełnosprawności osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW;
- 3) poziom funkcjonowania osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW;
- 4) warunki mieszkaniowe osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW.

5. Wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 3, nie może uzyskać osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 572 i 2375).

6. Podmiot udzielający wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 3:

- 1) w zakresie szkolenia psów posiada wpis do rejestru, o którym mowa w art. 20b ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 2) w zakresie utrzymania psów prowadzi działalność obejmującą sprzedaż karmy lub środków pielęgnacyjnych dla zwierząt domowych prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach;
- 3) w zakresie leczenia psów posiada prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 154).

Art. 35. 1. Usługa, o której mowa w art. 30 pkt 4, obejmuje pokrywanie kosztów indywidualnego transportu dostosowanego do potrzeb osób mających znacznie ograniczoną zdolność samodzielnego poruszania się. Wsparcie może obejmować także pomoc przy wydobyciu z mieszkania i dotarciu do docelowego miejsca przejazdu.

2. Koszt używania pojazdów do celu określonego w ust. 1 ustala się na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2201 oraz z 2023 r. poz. 760 i 919) i określa się jako trzykrotność zwrotu kosztów używania pojazdów niebędących własnością pracodawcy.

3. Wsparcie w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 4, przysługuje w maksymalnym wymiarze 800 km miesięcznie i nie więcej niż 50 przejazdów miesięcznie.

4. Przy określaniu wskazania i wymiaru wsparcia w ramach usługi, o której mowa w art. 30 pkt 4, zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) cel udzielanego wsparcia;
- 2) aktywność społeczno-zawodową osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW;
- 3) miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW;
- 4) dostępność dostosowanej infrastruktury transportowej w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW.

5. Podmiot udzielający wsparcia w ramach usługi, o której mowa w ust. 1, posiada:

- 1) co najmniej jeden pojazd dostosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami;
- 2) odpowiednie uprawnienia do przewozu osób lub zatrudnić osoby posiadające odpowiednie uprawnienia do przewozu osób;
- 3) odpowiedni zasób kadrowy umożliwiający zapewnienie przy przewozie osoby korzystającej z Bonu IPW – zespół pojazdu, który stanowi kierowca i pomocnik.

Art. 36. 1. Wsparcia w ramach usług określonych w art. 30 udzielają podmioty wpisane do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia, prowadzonego przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, będącego integralną częścią systemu teleinformatycznego Indywidualnego Pakietu Wsparcia, o którym mowa w art. 37.

2. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami dokonuje wpisu podmiotu do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia na okres 5 lat, jeżeli spełnia warunki określone w art. 32 ust. 5, art. 33 ust. 5, art. 34 ust. 6 lub art. 35 ust. 5.

3. Podmioty ubiegające się o uzyskanie wpisu do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia składają wniosek o wpis do rejestru do Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami za pośrednictwem systemu teleinformatycznego Indywidualnego Pakietu Wsparcia, o którym mowa w art. 37.

4. Rozpatrzenie wniosku przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami o wpis do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia następuje w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

5. Podmiot, który uzyskał wpis do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia, jest obowiązany do powiadomienia Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami o każdej zmianie warunków stanowiących podstawę uzyskania wpisu do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia.

6. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami wykreśla z Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia podmiot w razie:

- 1) niespełnienia warunków określonych w art. 32 ust. 5, art. 33 ust. 5, art. 34 ust. 6 lub art. 35 ust. 5;
- 2) uniemożliwienia kontroli, o której mowa w ust. 7.

7. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami kontroluje podmioty wpisane do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia oraz osoby korzystające z Bonu IPW pod względem poprawności danych, a także realizacji Bonu IPW na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

8. Do postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku o wpis do Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia oraz wykreślenia z tego rejestru stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 37. 1. Obsługa Indywidualnego Pakietu Wsparcia odbywa się w systemie teleinformatycznym Indywidualnego Pakietu Wsparcia, zwanym dalej „systemem teleinformatycznym”.

2. System teleinformatyczny jest tworzony, rozbudowywany, dostosowywany i utrzymywany przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

3. System teleinformatyczny spełnia minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz zapewnia interoperacyjność systemu na zasadach określonych w Krajowych Ramach Interoperacyjności.

4. System teleinformatyczny zapewnia bezpieczeństwo przetwarzanych danych osobowych oraz środki określone w art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

uchylecia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm).

Art. 38. 1. Prawo do świadczenia w formie Bonu IPW zostaje potwierdzone w formie elektronicznej przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami po rejestracji osoby korzystającej z Bonu IPW w systemie teleinformatycznym.

2. Aktywacja Bonu IPW następuje w systemie teleinformatycznym, po potwierdzeniu przez osobę korzystającą z Bonu IPW poprawności albo po dokonaniu aktualizacji danych tej osoby dotyczących adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu, zapisanych w profilu informacyjnym w tym systemie teleinformatycznym.

3. Osoba korzystająca z Bonu IPW na bieżąco aktualizuje dane zapisane w profilu informacyjnym tej osoby w systemie teleinformatycznym.

4. Osoba korzystająca z Bonu IPW decyduje o szczegółowym sposobie i zakresie korzystania ze wsparcia określonego w decyzji, o której mowa w art. 40 ust. 1, za pomocą systemu teleinformatycznego.

Art. 39. 1. Wskazania i określenia wymiaru wsparcia, o którym mowa w art. 29 pkt 3, dokonuje działający w powiatowym centrum pomocy rodzinie zespół do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia, w skład którego wchodzi co najmniej dwóch pracowników powiatowego centrum pomocy rodzinie, posiadających wiedzę i doświadczenie w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami oraz wykształcenie w obszarze pracy socjalnej lub pokrewnych obszarach.

2. W posiedzeniu zespołu może brać udział osoba wnioskująca o prawo do Bonu IPW, jeżeli wyrazi taką wolę, w miejscu przez siebie wskazanym, uzgodnionym z zespołem.

3. Członkiem zespołu do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia, jest także osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby wnioskującej. W przypadku gdy rodzaj niepełnosprawności uniemożliwia pełnienie funkcji członka zespołu, w skład zespołu wchodzi osoba wspierająca osobę z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności wnioskującego o prawo do Bonu IPW.

4. Na wniosek osoby ubiegającej się o prawo do Bonu IPW w pracach danego zespołu, z głosem doradczym, społecznie, mogą brać również udział osoby, które bezpośrednio na co dzień wspierają osobę ubiegającą się o prawo do Bonu IPW.

Art. 40. 1. Określenie wskazań i wymiaru wsparcia, o którym mowa w art. 30, następuje w drodze decyzji administracyjnej w oparciu o wskazania zespołu do spraw Indywidualnego Pakietu Wsparcia, o których mowa w art. 29 pkt 3.

2. Decyzję wydaje się na okres do 7 lat, nie dłużej jednak niż na okres ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Decyzję w przedmiocie wsparcia, o którym mowa w art. 30 pkt 2, wydaje się na okres do 1 roku.

4. Osoba korzystająca z Bonu IPW może wystąpić o ponowne ustalenie wskazania, o którym mowa w art. 29 pkt 3, w przypadku zmiany jej potrzeb. Osoba ta wskazuje instrument lub instrumenty, spośród wymienionych w art. 30, które będą przedmiotem ustalenia.

5. Decyzję wydaje kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie.

6. Od decyzji przysługuje odwołanie do Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

7. Do postępowania w sprawach uregulowanych w ust. 1-7 stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

8. Ostateczną decyzję organ wprowadza do systemu teleinformatycznego.

9. Dokonanie płatności na podstawie przyznanego Bonu IPW następuje z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego.

Art. 41. 1. W przypadku gdy osobie korzystającej z Bonu IPW nie udzielono dostępu do systemu teleinformatycznego albo wyboru usługodawcy za jego pomocą, Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, na wniosek tej osoby, ustala prawo do świadczenia w formie Bonu IPW w drodze decyzji administracyjnej.

2. Odmowa przyznania świadczenia w formie Bonu IPW, cofnięcie lub zmiana prawa do tego świadczenia oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia w formie Bonu IPW następuje w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

3. Od decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 2 i 3, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Prezesa Urzędu do Spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

4. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami w porozumieniu ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób korzystania z Bonu IPW przez system teleinformatyczny, uwzględniając konieczność efektywnego korzystania z Bonu IPW.

Art. 42. 1. Świadczenie w formie Bonu IPW przysługuje przez okres spełniania warunków, o których mowa w art. 29.

2. W przypadku spełnienia warunków, o których mowa w art. 29, w trakcie roku kalendarzowego świadczenie w formie Bonu IPW przysługuje w wysokości proporcjonalnej do okresu pozostałego do końca danego roku kalendarzowego.

3. W przypadku zaprzestania spełniania warunków, o których mowa w art. 29, w trakcie trwania roku kalendarzowego świadczenie w formie Bonu IPW przysługuje w wymiarze proporcjonalnym do okresu ważności uprawnień w danym roku kalendarzowym w zaokrągleniu do pełnego miesiąca kalendarzowego.

4. Osoba korzystająca z Bonu IPW jest obowiązana poinformować niezwłocznie o okolicznościach mających znaczenie dla prawa do korzystania z Bonu IPW.

Art. 43. Środki finansowe przeznaczone na realizację płatności za Bony IPW oraz koszty realizacji zadań określonych w niniejszym rozdziale są ponoszone ze środków PFRON.

Dział VI

Centra Niezależnego Życia

Art. 44. 1. Tworzy się Centra Niezależnego Życia.

2. Centra Niezależnego Życia mają osobowość prawną.

3. Siedzibą Centrum Niezależnego Życia jest miejscowość określona w jego statucie.

4. Celem działania Centrów Niezależnego Życia jest udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, w szczególności wsparcia w niezależnym życiu i interakcjach społecznych.

Art. 45. 1. Centra Niezależnego Życia dzielą się na:

- 1) kompleksowe;
- 2) wyspecjalizowane.

2. Usługi świadczone w Centrach Niezależnego Życia są nieodpłatne.

Art. 46. 1. Kompleksowe Centra Niezależnego Życia wspierają wieloaspektowo osoby z niepełnosprawnościami, w tym realizują zadania:

- 1) punktów informacyjno-koordynacyjnych;
- 2) wsparcia dziennego, które może być poszerzone o kluby samopomocy dla osób oczekujących na przyjęcie do wsparcia dziennego, albo byłych uczestników wsparcia dziennego;
- 3) interwencyjnych miejsc całodobowego pobytu;
- 4) budowania kręgów wsparcia;
- 5) usług tłumacza PJM/SJM oraz tłumacza-przewodnika SKOGN;
- 6) usług instruktora orientacji przestrzennej;
- 7) koordynacja rehabilitacji zintegrowanej;
- 8) organizatora punktów nieodpłatnego poradnictwa prawnego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

2. Powiat tworzy na swoim terenie co najmniej jedno kompleksowe Centrum Niezależnego Życia.

Art. 47. 1. Wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia dzielą się na:

- 1) wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia dla osób z niepełnosprawnością psychospołeczną;
- 2) wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- 3) wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia dla osób w spektrum autyzmu, z inną niepełnosprawnością neurorozwojową lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi;

- 4) wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia dla osób z innym rodzajem niepełnosprawności, niż wskazane w pkt 1-3.
2. Wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, realizują zadania wsparcia dziennego, które może być poszerzone o kluby samopomocy, oraz co najmniej trzy zadania spośród zadań, o których mowa w art. 46 ust. 1.
3. Wyspecjalizowane Centrum Niezależnego Życia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, wskazuje w swojej nazwie, dla osób z jakim rodzajem niepełnosprawności świadczy wsparcie i realizuje co najmniej cztery zadania spośród zadań, o których mowa w art. 46 ust. 1.
4. Kompleksowe Centrum Niezależnego Życia może przekazać na podstawie porozumienia wykonywanie określonych zadań wsparcia na rzecz osób z określonymi niepełnosprawnościami spośród wymienionych w art. 46 ust. 1 wyspecjalizowanemu Centrum Niezależnego Życia, prowadzonemu przez powiat lub przez inny podmiot na jego zlecenie na terenie danego powiatu.
5. W przypadku zawarcia porozumienia, o którym mowa w ust. 4, kompleksowe Centrum Niezależnego Życia może nie zapewniać wykonywania zadań, o których mowa w ust. 2 w zakresie, w jakim przekazało je do wykonywania wyspecjalizowanemu Centrum Niezależnego Życia.
6. Funkcjonowanie na terenie danego powiatu wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia nieprowadzonego przez powiat lub na jego zlecenie, nie zwalnia kompleksowego Centrum Niezależnego Życia z obowiązku wykonywania zadań, o których mowa w art. 46 ust. 1.
7. Zadanie, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 4, może być realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami z obszaru kilku powiatów na podstawie porozumienia zawartego między nimi przez jedno lub kilka kompleksowych lub wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia znajdujących na terenie jednego lub kilku powiatów, które zawarły porozumienie.

Art. 48. 1. Powiat może prowadzić wyspecjalizowane Centra Niezależnego Życia.

2. Powiat może powierzyć wykonywanie zadań wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571) oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącym działalność w zakresie

wsparcia osób z niepełnosprawnościami, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych, do której celów statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, we wszystkich powiatach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Powierzenie wykonywania zadań Centrum Niezależnego Życia odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu konkursu ofert.

4. Do powierzania wykonywania zadań Centrum Niezależnego Życia stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

5. Każdy z podmiotów, o którym mowa w ust. 1 i 2, może prowadzić kilka różnych wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia.

Art. 49. 1. Organem Centrum Niezależnego Życia jest Kierownik.

2. Kierownika kompleksowego Centrum Niezależnego Życia powołuje i odwołuje starosta powiatu, w którym utworzono to kompleksowe Centrum Niezależnego Życia.

3. Kierownika wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia wyznacza podmiot prowadzący to centrum.

4. Kierownikiem może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wiedzę i co najmniej trzyletnie doświadczenie w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami.

5. Do zadań Kierownika Centrum Niezależnego Życia należy w szczególności:

- 1) kierowanie pracami Centrum Niezależnego Życia i reprezentowanie Centrum Niezależnego Życia na zewnątrz;
- 2) opracowywanie i realizacja rocznego planu działalności i rocznego planu finansowego Centrum Niezależnego Życia;

3) opracowywanie sprawozdania z działalności Centrum Niezależnego Życia oraz sprawozdania z wykonania planu finansowego za poprzedni rok kalendarzowy;

4) sprawowanie zarządu mieniem Centrum Niezależnego Życia;

5) prowadzenie gospodarki finansowej Centrum Niezależnego Życia.

6. Statut Centrum Niezależnego Życia określa siedzibę, strukturę organizacyjną tego centrum, szczegółowy sposób wykonywania jego zadań, liczbę zastępców Kierownika i sposób określania ich zadań, sposób powoływania i odwoływania Kierownika Centrum, a także szczegółowy sposób gospodarowania mieniem Centrum i prowadzenia jego gospodarki finansowej.

7. Statut kompleksowego Centrum Niezależnego Życia i wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia prowadzonego przez powiat jest nadawany przez radę powiatu. W pozostałych przypadkach statut wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia jest przyjmowany przez podmiot prowadzący dane centrum.

Art. 50. 1. Centrum Niezależnego Życia samodzielnie gospodaruje powierzonym mu mieniem oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, kierując się zasadą efektywnego ich wykorzystania.

2. Centrum Niezależnego Życia nie może prowadzić działalności gospodarczej.

Art. 51. 1. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami sprawuje nadzór nad Centrami Niezależnego Życia.

2. Niezależnie od nadzoru, o którym mowa w ust. 1, nadzór nad kompleksowymi Centrami Niezależnego Życia sprawuje powiat.

3. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1 i 2, organy mają prawo:

1) żądania od Kierownika informacji i danych niezbędnych do wykonywania przysługujących mu uprawnień nadzorczych;

2) prowadzenia kontroli w miejscu prowadzenia Centrum Niezależnego Życia;

3) formułowania wiążących dla Centrum Niezależnego Życia zaleceń pokontrolnych.

4. W przypadku Centrów Niezależnego Życia prowadzonych przez powiat lub na zlecenie powiatu rada powiatu:

- 1) zatwierdza roczny plan działalności oraz projekt rocznego planu finansowego;
- 2) rozpatruje i zatwierdza roczne sprawozdanie z działalności oraz roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego.

5. Kontrolę, o której mowa w ust. 3 pkt 2, prowadzi się na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej.

Art. 52. 1. Przychodami Centrum Niezależnego Życia są:

- 1) środki z PFRON;
- 2) środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) darowizny, spadki i zapisy;
- 4) odsetki ze środków zgromadzonych na rachunkach bankowych lub lokatach;
- 5) przychody z majątku.

2. Centrum Niezależnego Życia może otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa lub budżetu jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań inwestycyjnych.

3. Koszty działalności Centrum Niezależnego Życia są pokrywane z przychodów, o których mowa w ust. 1.

Art. 53. 1. Środki z PFRON przekazywane są Centrom Niezależnego Życia w formie dotacji.

2. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na finansowanie realizacji zadania, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 przez Centra Niezależnego Życia. Środki, o których mowa w zdaniu poprzedzającym zasilają PFRON.

3. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami może otrzymać dotację celową z budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 3-8 oraz zadań inwestycyjnych przez Centra Niezależnego Życia. Środki, o których mowa w zdaniu poprzedzającym zasilają PFRON.

4. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do 10 stycznia każdego roku:

- 1) krajową kwotę dotacji na jednego uczestnika usługi wsparcia dziennego Centrów Niezależnego Życia;
- 2) krajową kwotę dotacji na jednego uczestnika usługi klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia;
- 3) krajową kwotę dotacji na jednego uczestnika usługi interwencyjnych miejsc całodobowego pobytu w Centrach Niezależnego Życia.

5. Roczna kwota dotacji dla powiatu z PFRON na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia kompleksowych Centrów Niezależnego Życia lub wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia, prowadzonych przez powiat lub na jego zlecenie, ustala Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, biorąc pod uwagę:

- 1) koszty prowadzenia punktów informacyjno-koordynacyjnych stosownie do liczby mieszkańców powiatu;
- 2) koszty zapewniania usługi budowania kręgów wsparcia stosownie do liczby mieszkańców powiatu;
- 3) koszty zapewniania usługi tłumacza PJM/SJM oraz tłumacza-przewodnika SKOGN;
- 4) koszty zapewniania usługi instruktora orientacji przestrzennej;
- 5) koszty organizowania punktów nieodpłatnego poradnictwa prawnego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin;
- 6) iloczyn krajowej kwoty dotacji na jednego uczestnika usługi wsparcia dziennego Centrów Niezależnego Życia, ogłaszanego rocznie przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, oraz liczby osób otrzymujących wsparcie dzienne w kompleksowych Centrach Niezależnego Życia lub wyspecjalizowanych Centrach Niezależnego Życia, prowadzonych przez powiat lub na jego zlecenie w poprzednim kwartale, przy czym w razie zapewniania wsparcia dziennego osobom, które w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, uzyskały powyżej 50 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dotacja na taką osobę otrzymującą wsparcie dzienne jest powiększana o 2% za każdy punkt powyżej tej wartości;

7) iloczyn krajowej kwoty dotacji na jednego uczestnika usługi klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia oraz liczby osób otrzymujących wsparcie w klubach samopomocy w kompleksowych Centrach Niezależnego Życia lub wyspecjalizowanych Centrach Niezależnego Życia, prowadzonych przez powiat lub na jego zlecenie w poprzednim kwartale;

8) iloczyn krajowej kwoty dotacji na jednego uczestnika usługi interwencyjnych miejsc całodobowego pobytu w Centrach Niezależnego Życia oraz liczby osób otrzymujących wsparcie w formie interwencyjnych miejsc całodobowego pobytu w kompleksowych Centrach Niezależnego Życia lub wyspecjalizowanych Centrach Niezależnego Życia, prowadzonych przez powiat lub na jego zlecenie w poprzednim kwartale.

6. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami przeprowadza otwarte i konkurencyjne nabory na prowadzenie wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia przez organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącym działalność w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych, do której celów statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, we wszystkich powiatach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

7. W ramach naboru, o którym mowa w ust. 6, jest ustalana kwota dotacji na prowadzenie wyspecjalizowanego Centrum Niezależnego Życia w okresie objętym naborem.

8. Nabór, o którym mowa w ust. 6, może być prowadzony na okres od 3 do 10 lat.

9. Kwota dotacji, przyznana w wyniku przeprowadzonego naboru, o którym mowa w ust. 6, podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 marca.

10. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty dotacji przez wskaźnik waloryzacji. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kwota dotacji nie może ulec obniżeniu.

11. Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem ogłaszany w ustawie budżetowej w stosunku do roku poprzedniego.

Art. 54. Punkt informacyjno-koordynacyjny Centrum Niezależnego Życia:

- 1) udziela kompleksowych informacji o prawach i świadczeniach przysługujących osobom z niepełnosprawnościami lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego;
- 2) podejmuje działania wspierające skontaktowanie osób z niepełnosprawnościami z organami, urzędami lub innymi podmiotami realizującymi prawa osób z niepełnosprawnościami lub zapewniającymi świadczenia na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- 3) zapewnia szczególne wsparcie osobom z niepełnosprawnością psychospołeczną na zasadach określonych w art. 57.

Art. 55. Punkt informacyjno-koordynacyjny udziela informacji w szczególności o:

- 1) obowiązujących systemach orzecznictwa dla celów rentowych i pozarentowych;
- 2) likwidacji barier funkcjonalnych – architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się;
- 3) ulgach i uprawnieniach wynikających z obowiązujących przepisów;
- 4) możliwościach uzyskania wsparcia finansowego i rzeczowego;
- 5) możliwym wsparciu działalności gospodarczej podejmowanej lub wykonywanej przez osoby z niepełnosprawnościami;
- 6) uwarunkowaniach prawnych zatrudniania osób z niepełnosprawnościami;
- 7) zasadach wspierania pracodawców osób z niepełnosprawnościami;
- 8) rehabilitacji leczniczej, w tym o sprawach dotyczących sanatoriów, turnusów rehabilitacyjnych i organizatorów tych turnusów;
- 9) zaopatrzeniu w sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny oraz w środki pomocnicze;
- 10) programach realizowanych przez Prezesa Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami oraz projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Art. 56. 1. Punkt informacyjno-koordynacyjny na wniosek osoby zainteresowanej podejmuje działania związane ze wsparciem osoby z niepełnosprawnością, poprzez kontakt z właściwym organem, urzędem lub podmiotem, w tym:

- 1) wsparcie w wypełnianiu dokumentów;
 - 2) pomoc w umówieniu wizyty;
 - 3) weryfikację sposobu załatwienia sprawy na rzecz danej osoby z niepełnosprawnością.
2. Punkt informacyjno-koordynacyjny może skierować zgłaszającą się osobę z niepełnosprawnością do innych jednostek organizacyjnych w Centrum Niezależnego Życia.
3. Punkt informacyjno-koordynacyjny w szczególności wspiera osobę usamodzielnianą, o której mowa w art. 140 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, z późn. zm.²⁾), z niepełnosprawnością.
4. Punkt informacyjno-koordynacyjny wspiera osoby z niepełnosprawnościami, które chcą zamieszkać poza placówkami zapewniającymi całodobową opiekę, w ubieganiu się o:
- 1) mieszkanie ze wsparciem,
 - 2) mieszkanie wspomagane lub mieszkanie treningowe, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
 - 3) inne formy wsparcia w swoim środowisku lokalnym
- przez udzielanie informacji o tych formach wsparcia, komunikowaniu z podmiotami prowadzącymi te formy wsparcia oraz pomoc w wypełnianiu dokumentów związanych z ubieganiem o te formy wsparcia.

Art. 57. W ramach realizacji funkcji, o której mowa w art. 54 pkt 3, punkt informacyjno-koordynacyjny:

- 1) informuje osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego oraz osoby z ich najbliższego otoczenia, w tym członków ich rodzin, o przysługujących osobie z niepełnosprawnością psychospołeczną prawach oraz świadczeniach z zakresu opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej oferowanych przez Centrum Niezależnego Życia, lokalne centra zdrowia psychicznego, o których mowa w art. 5a ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 i 2220), oraz inne podmioty;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403, 535 i 818.

2) zapewnia wsparcie osobie z niepełnosprawnością psychospołeczną w kontakcie z podmiotami leczniczymi oraz placówkami zapewniającymi świadczenia osobie z niepełnosprawnością psychospołeczną, w szczególności z centrami zdrowia psychicznego, o których mowa w art. 5a ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Wsparcie to w szczególności obejmuje:

- a) prowadzenie bazy usług świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego, zapewnianych ze środków publicznych lub finansowanych z tych środków przynajmniej w 50%,
- b) przekazywanie informacji teleadresowych,
- c) umawianie wizyt lub spotkań z tymi podmiotami i placówkami;

3) wspiera osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego w zakresie dokonywania wyboru usług z zakresu opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej;

4) informuje o możliwości korzystania z różnych form wsparcia osoby z niepełnosprawnością, w szczególności Indywidualnego Pakietu Wsparcia;

5) kieruje do właściwych jednostek organizacyjnych w Centrum Niezależnego Życia w sytuacji dostrzeżenia potrzeb szczególnego wsparcia;

6) prowadzi profilaktykę oraz promocję zdrowia psychicznego, w tym na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności przez kampanie społeczne i działania edukacyjne;

7) zbiera informacje na temat jakości usług świadczonych przez podmioty zapewniające wsparcie osobom z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego;

8) przekazuje informacje zebrane w ramach wykonywania zadania określonego w pkt 7, o nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu wsparcia wobec osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego, podmiotowi, w którego działalności taką nieprawidłowość stwierdzono.

Art. 58. 1. Punkty informacyjno-koordynacyjne współpracują z centrami zdrowia psychicznego i innymi podmiotami świadczącymi usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego.

2. Centra zdrowia psychicznego współpracują z punktami informacyjno-koordynacyjnymi Centrów Niezależnego Życia.

3. Współpraca, o której mowa w ust. 1 i 2, polega na:

1) wzajemnym informowaniu się o osobach z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego, korzystających z usług tych podmiotów;

2) organizowaniu, w razie stwierdzenia takiej potrzeby, zespołów interdyscyplinarnych w celu znalezienia optymalnych rozwiązań wspierających osobę z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego w prowadzeniu niezależnego życia, w tym:

a) rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych,

b) wskazywaniu zasadności budowania kręgów wsparcia osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego,

c) zapraszaniu osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego celem poinformowania o możliwościach w zakresie leczenia i zdrowienia.

Art. 59. Podmiot, któremu zasygnalizowano nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu wsparcia wobec osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego w trybie określonym w art. 57 pkt 8, jest obowiązany podjąć działania zmierzające do wyjaśnienia zgłoszonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu wsparcia wobec osób z niepełnosprawnością psychospołeczną.

Art. 60. 1. Centrum Niezależnego Życia zatrudnia w punkcie informacyjno-koordynacyjnym koordynatorów ds. społeczno-zawodowych oraz ds. zdrowia psychicznego.

2. Do zadań koordynatora ds. społeczno-zawodowych należy w szczególności:

1) bieżące prowadzenie konsultacji osobistych, telefonicznych oraz za pomocą innych środków porozumiewania się na odległość;

2) bieżące prowadzenie dokumentacji merytorycznej dotyczącej osób korzystających z punktu w niezbędnym zakresie;

- 3) udzielanie informacji, o których mowa w art. 56 i 62;
- 4) wsparcie osoby z niepełnosprawnością w kontaktach z właściwym organem, urzędem lub podmiotem, w tym w szczególności poprzez wsparcie w wypełnianiu dokumentów, pomoc w umówieniu wizyty lub weryfikację sposobu załatwienia sprawy na rzecz danej osoby z niepełnosprawnością;
- 5) bieżąca współpraca i wymiana informacji z podmiotami świadczącymi usługi w obszarze społeczno - zawodowym;
- 6) współpraca z animatorem kręgów wsparcia i innymi jednostkami Centrum Niezależnego Życia;
- 7) organizowanie i uczestnictwo w lokalnych działaniach promocyjnych na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami.

3. Do zadań koordynatora ds. zdrowia psychicznego należy w szczególności:

- 1) bieżąca prowadzenie konsultacji osobistych, telefonicznych oraz za pomocą innych środków porozumiewania się na odległość;
- 2) bieżące prowadzenie dokumentacji merytorycznej dotyczącej osób korzystających z punktu w niezbędnym zakresie;
- 3) udzielanie informacji, o których mowa w art. 56 i art. 58 pkt 1;
- 4) bieżąca współpraca i wymiana informacji z podmiotami świadczącymi usługi w obszarze zdrowia psychicznego o osobach z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego, korzystających z usług Centrum Niezależnego Życia lub tych podmiotów;
- 5) prowadzenie i aktualizowanie na bieżąco bazy informacyjnej o podmiotach działających w obszarze zdrowia psychicznego na terenie działalności Centrum Niezależnego Życia;
- 6) umawianie wizyt lub spotkań w podmiotach świadczących usługi w obszarze zdrowia psychicznego;
- 7) wspieranie osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego w zakresie dokonywania wyboru usług z zakresu opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej;
- 8) wskazywanie na możliwość korzystania różnych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności asystencji osobistej;

9) organizowanie, w razie stwierdzenia takiej potrzeby, zespołów interdyscyplinarnych w celu znalezienia optymalnych rozwiązań wspierających osobę z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego;

10) zapraszanie osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego celem poinformowania o możliwościach w zakresie leczenia i zdrowienia;

11) współpraca z animatorem kręgów wsparcia zatrudnionym w Centrum Niezależnego Życia i innymi jednostkami tego centrum oraz uczestnictwo w budowaniu kręgów wsparcia wokół osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną;

12) sygnalizowanie odpowiedniemu organowi nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu wsparcia wobec osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego.

13) inne działania na rzecz osoby z niepełnosprawnością psychospołeczną, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych.

4. Osoba zatrudniona na stanowisku koordynatora ds. zdrowia psychicznego powinna spełniać następujące wymagania:

- 1) wykształcenie wyższe na kierunku psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika środowiskowa, socjologia, praca socjalna lub innym pokrewnym;
- 2) umiejętność sporządzania dokumentów i materiałów w języku prostym;
- 3) posiada co najmniej 6-miesięczne doświadczenie w działalności na rzecz osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego lub w udzielaniu im wsparcia, lub posiada co najmniej 6- miesięczny staż pracy lub wolontariacki w organizacji pozarządowej, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do której celów statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością psychospołeczną lub z doświadczeniem kryzysu psychicznego.

5. Osoba zatrudniona na stanowisku koordynatora ds. społeczno-zawodowych powinna spełniać następujące wymagania:

- 1) wykształcenie wyższe na kierunku psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika środowiskowa, socjologia, praca socjalna lub innym pokrewnym;
- 2) umiejętność sporządzania dokumentów i materiałów w języku prostym;

- 3) posiada co najmniej 6 miesięczne doświadczenie w działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub w udzielaniu im wsparcia, lub posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy lub wolontariacki w organizacji pozarządowej, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do której celów statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

6. Weryfikacja spełnienia kryterium, o którym mowa ust. 4 pkt 1 i ust. 5 pkt 1, następuje poprzez złożenie dyplomu ukończenia studiów wyższych.

7. Weryfikacja spełnienia kryteriów, o którym mowa w ust. 4 pkt 2 i ust. 5 pkt 2, następuje w toku rekrutacji prowadzonej przez Centrum Niezależnego Życia przed zatrudnieniem na tym stanowisku przez wywiad bezpośredni.

8. Weryfikacja spełnienia kryterium, o którym mowa w ust. 4 pkt 3 i ust. 5 pkt 3, następuje poprzez złożenie dokumentów potwierdzających staż pracy, staż wolontariacki lub inne działania wspierające lub na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Art. 61. Punkt informacyjno-koordynacyjny informuje pracodawców zgłaszających się do Centrum Niezależnego Życia o możliwości skorzystania ze wsparcia, jakie im przysługuje w związku z zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami, w tym:

- 1) możliwości otrzymania wsparcia informacyjno-doradczego przy Centralnym Instytucie Ochrony Pracy – Państwowym Instytucie Badawczym;
- 2) w zakresie projektowania i dostosowywania stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- 3) udostępniania bazy sieci ekspertów BHP ds. osób z niepełnosprawnościami.

Art. 62. Punkt informacyjno-koordynacyjny prowadzi lokalne działania promocyjne na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami.

Art. 63. 1. Centrum Niezależnego Życia świadczy usługi wsparcia dziennego.

2. Osobami uprawnionymi do otrzymania wsparcia dziennego są osoby z niepełnosprawnościami wymagające stałego i intensywnego wsparcia do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

3. Wsparcie dzienne ma w szczególności na celu zwiększanie zaradności i samodzielności życiowej, a także włączenie społeczne.
4. Liczba miejsc wsparcia dziennego w jednym budynku nie może być większa niż 30.
5. Centrum Niezależnego Życia może prowadzić wsparcie dzienne w kilku budynkach.

Art. 64. 1. Centrum Niezależnego Życia może tworzyć kluby samopomocy.

2. Klub samopomocy jest formą wsparcia w nawiązywaniu i utrzymywaniu relacji społecznych oraz działań samopomocowych, których szczegółowy sposób funkcjonowania jest określony w przepisach wydanych na podstawie art. 65 pkt 1.
3. W klubie samopomocy Centrum Niezależnego Życia zatrudnia osoby posiadające kwalifikacje określone w art. 65 pkt 3.
4. Zakres działania klubu samopomocy jest ustalany indywidualnie przez Centrum Niezależnego Życia.
5. Klub samopomocy nie zapewnia wsparcia dziennego.

Art. 65. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób funkcjonowania wsparcia dziennego oraz klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia,
- 2) tryb kierowania i przyjmowania do wsparcia dziennego oraz klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia,
- 3) kwalifikacje osób świadczących usługi wsparcia dziennego oraz w klubach samopomocy w Centrach Niezależnego Życia,
- 4) standardy usług wsparcia dziennego oraz klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia

– uwzględniając potrzeby i możliwości psychofizyczne osób kierowanych do wsparcia dziennego oraz klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia, a także konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania wsparcia dziennego oraz klubów samopomocy w Centrach Niezależnego Życia.

Art. 66. 1. Kompleksowe Centrum Niezależnego Życia zapewnia miejsca całodobowego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami w razie wystąpienia potrzeby spowodowanej sytuacją życiową lub rodzinną tych osób.

2. W każdym kompleksowym Centrum Niezależnego Życia zapewnia się co najmniej 2 miejsca całodobowego pobytu.

3. Wspecjalizowane Centrum Niezależnego Życia może zapewniać miejsca całodobowego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami w razie wystąpienia potrzeby spowodowanej sytuacją życiową lub rodzinną tych osób.

4. Okres korzystania z miejsca całodobowego pobytu, o którym mowa w ust. 1 lub 3, nie może być jednorazowo dłuższy niż 2 miesiące, przy czym maksymalny okres pobytu całodobowego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 4 miesiące.

5. Minimalny standard miejsc całodobowego pobytu, o którym mowa w ust. 1, obejmuje miejsce, które posiada pomieszczenia jedno- lub dwuosobowe z dostępem do kuchni, łazienki i toalety, w tym pokoje: jednoosobowe nie mniejsze niż 9 m², dwuosobowe nie mniejsze niż 6 m² na osobę.

6. Miejsca całodobowego pobytu, o których mowa w ust. 1 i 3, oraz usługi w nich realizowane spełniają minimalne wymagania służące zapewnianiu dostępności, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

7. Osoba ubiegająca się o pobyt w miejscu całodobowego pobytu, o którym mowa w ust. 1 i 3, może nie zostać przyjęta, jeżeli ze względu na stan zdrowia wymaga świadczeń zdrowotnych udzielanych przez wykwalifikowany personel medyczny.

Art. 67. 1. Wniosek o skierowanie do miejsca całodobowego pobytu w Centrum składa się do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie, dołączając zaświadczenie lekarza o stanie zdrowia i o braku przeciwwskazań do całodobowego pobytu w Centrum, w szczególności w odniesieniu do art. 66 ust. 7 wraz z informacją o sprawności w zakresie poruszania się i samoobsługi, dokument wskazujący na wystąpienie potrzeby przebywania w miejscu całodobowego pobytu w Centrum, spowodowanej sytuacją życiową lub rodzinną tej osoby, jeżeli istnieje także orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada.

2. Skierowanie do miejsca całodobowego pobytu w Centrum następuje w drodze decyzji administracyjnej, którą wydaje kierownik ośrodka pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie, nie później niż 3 dni od dnia złożenia wniosku. Od decyzji, o której mowa w zdaniu pierwszym, przysługuje odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego.
3. Kierownik ośrodka pomocy społecznej przesyła do Centrum odpis decyzji administracyjnej o skierowaniu wraz z kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1.
4. Osoba może być skierowana do miejsc całodobowego pobytu prowadzonego przez Centrum w innym powiecie niż powiat właściwy ze względu na jej miejsce zamieszkania, pod warunkiem zawarcia porozumienia pomiędzy Centrami. Przepis ust. 3 w części dotyczącej przekazania odpisu decyzji i kopii dokumentów stosuje się odpowiednio.
5. Skierowanie do miejsc całodobowego pobytu w Centrum wskazuje okres korzystania z miejsca całodobowego pobytu zgodnie z ust. 4.
6. Wsparcie w ramach miejsc całodobowego pobytu w Centrum ustaje w razie:
 - 1) rezygnacji osoby wspieranej;
 - 2) upływu okresu czasu korzystania z miejsca całodobowego pobytu.
7. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności braku możliwości uzyskania wsparcia w nagłych sytuacjach życiowych, decyzję o skierowaniu, o której mowa w ust. 2, wydaje się w trybie pilnym nie później niż w ciągu 24 godzin.
8. Kierownik Centrum w sytuacjach, o których mowa w ust. 7, może zdecydować o pobycie osoby w miejscu całodobowego pobytu Centrum do czasu wydania decyzji o skierowaniu.
9. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia, sposób kwalifikacji do miejsc całodobowego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami w Centrach Niezależnego Życia oraz standardy ich funkcjonowania, uwzględniając potrzebę zapewnienia odpowiedniego standardu lokalowego, potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz kwalifikacje osób świadczących usługi w miejscach całodobowego pobytu.

Art. 68. 1. Centrum Niezależnego Życia inicjuje, animuje oraz na bieżąco wspiera budowanie kręgów wsparcia wokół osób z niepełnosprawnościami, w odniesieniu do których zidentyfikowano taką potrzebę, w społeczności lokalnej, we współpracy z rodziną, osobami najbliższymi, organizacjami pozarządowymi lub innymi osobami i podmiotami.

2. Centrum Niezależnego Życia zatrudnia animatora kręgów wsparcia, odpowiedzialnego za wykonywanie zadań, o których mowa w ust. 1.

3. Do zadań osoby zatrudnionej na stanowisku animatora kręgów wsparcia należy:

- 1) poznanie wspieranej osoby z niepełnosprawnością, w tym zidentyfikowanie jej potencjału, zainteresowań, mocnych stron oraz oczekiwań;
- 2) sporządzenie portretu wspieranej osoby z niepełnosprawnością z planowaniem skoncentrowanym na osobie;
- 3) wspieranie tworzenia planu bezpiecznej przyszłości dla wspieranej osoby z niepełnosprawnością;
- 4) współpraca ze wspieraną osobą z niepełnosprawnością i jej rodziną;
- 5) zidentyfikowanie już istniejącej sieci wokół osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny (mapa kontaktów społecznych);
- 6) badanie lokalnej społeczności, w tym poznanie osób, organizacji, liderów, podmiotów formalnych i nieformalnych, zidentyfikowanie miejsc, do których wspierana osoba z niepełnosprawnością mogłaby przynależeć i osób, z którymi mogłaby dzielić zainteresowania;
- 7) moderowanie procesu tworzenia sieciowych powiązań, w tym zapraszanie osób do kręgu wsparcia, ustalenie sposobów komunikacji, określenie zadań dla członków kręgu;
- 8) wsparcie wejścia osoby z niepełnosprawnością do grup zainteresowań czy aktywności;
- 9) kreowanie możliwości działania w lokalnej przestrzeni dla wspieranej osoby z niepełnosprawnością i osób z jej kręgu;
- 10) w razie potrzeby nauczenie się indywidualnego systemu komunikacji osoby wspieranej o złożonych potrzebach w komunikowaniu się.

4. Osoba zatrudniona na stanowisku animatora kręgów wsparcia powinna spełniać następujące wymagania:

- 1) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika środowiskowa, socjologia, psychologia, praca socjalna lub innym pokrewnym;

2) znajomość alternatywnych i wspomagających metod komunikacji (AAC) na poziomie przynajmniej podstawowym;

3) umiejętność posługiwania się tekstem łatwym w czytaniu i rozumieniu (ETR) na poziomie przynajmniej podstawowym;

4) umiejętność sporządzania dokumentów i materiałów w języku prostym;

5) posiada co najmniej 6 miesięczne doświadczenie w działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub w udzielaniu im wsparcia, lub posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy lub wolontariacki w organizacji pozarządowej, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do której celów statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

5. Weryfikacja spełnienia kryterium, o którym mowa w ust. 4:

1) pkt 1, następuje poprzez złożenie dyplomu ukończenia studiów wyższych;

2) pkt 2-4, następuje w toku rekrutacji prowadzonej przez Centrum Niezależnego Życia przed zatrudnieniem na tym stanowisku przez wywiad bezpośredni;

3) pkt 5, następuje poprzez złożenie dokumentów potwierdzających staż pracy, staż wolontariacki lub inne działania wspierające lub na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

6. Pracownicy odpowiedzialni za sporządzanie i realizację Indywidualnych Planów Postępowania Wspierająco-Aktywizującego w Centrum Niezależnego Życia współpracują z animatorem w budowaniu kręgów wsparcia.

Art. 69. 1. Usługa tłumacza PJM, SJM lub usługa tłumacza-przewodnika SKOGN, realizowana przez Centrum Niezależnego Życia, polega na zapewnieniu obecności tłumacza lub tłumacza-przewodnika w sytuacjach wskazanych przez osobę z niepełnosprawnością i z jej udziałem i jest realizowana, jeżeli nie istnieje możliwość zapewnienia tłumaczenia PJM, SJM lub SKOGN w ramach Indywidualnego Pakietu Wsparcia lub na podstawie odrębnych przepisów.

2. Usługa, o której mowa ust. 1, jest realizowana w ramach posiadanych środków finansowych.

3. Centrum Niezależnego Życia w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru może wyłonić podmiot, któremu zostanie zlecone wykonywanie usługi, o której mowa w ust. 1.

4. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) procedurę zgłaszania zapotrzebowania na usługę tłumacza PJM, SJM lub usługę tłumacza-przewodnika SKOGN oraz procedurę jej realizacji,
- 2) miesięczny limit godzin usługi tłumacza PJM, SJM lub usługi tłumacza-przewodnika SKOGN na jedno Centrum Niezależnego Życia,
- 3) roczny maksymalny wymiar godzin usługi tłumacza PJM, SJM lub usługi tłumacza-przewodnika SKOGN dla jednej osoby z niepełnosprawnością,
- 4) stawkę godzinową tłumacza PJM, SJM lub SKOGN wykonującego usługę na podstawie umowy zawartej z Centrum Niezależnego Życia

- uwzględniając zapotrzebowanie na usługi tłumaczenia PJM, SJM, SKOGN oraz efektywność realizacji tych usług.

Art. 70. 1. Usługa instruktora orientacji przestrzennej realizowana jest przez Centra Niezależnego Życia w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością wzroku, w jej najbliższym sąsiedztwie, w miejscu pracy lub w innym miejscu wskazanym przez osobę z niepełnosprawnością wzroku.

2. Usługa, o której mowa ust. 1, jest realizowana w ramach posiadanych środków finansowych.

3. Centrum Niezależnego Życia w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru może wyłonić podmiot, któremu zostanie zlecone wykonywanie usługi, o której mowa w ust. 1.

4. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) procedurę zgłaszania zapotrzebowania na usługę instruktora orientacji przestrzennej oraz procedurę jej realizacji,
- 2) miesięczny limit godzin usługi instruktora orientacji przestrzennej na jedno Centrum Niezależnego Życia,
- 3) roczny maksymalny wymiar godzin usługi instruktora orientacji przestrzennej dla jednej osoby z niepełnosprawnością wzroku,
- 4) stawkę godzinową instruktora orientacji przestrzennej wykonującego usługę na podstawie umowy zawartej z Centrum Niezależnego Życia,

5) kwalifikacje osób zatrudnionych na stanowisku instruktora orientacji przestrzennej, zatrudnionych w Centrum Niezależnego Życia lub przez podmiot wyłoniony zgodnie z ust. 3

– uwzględniając zapotrzebowanie na usługi orientacji przestrzennej oraz efektywność realizacji tych usług.

Art. 71. Centrum Niezależnego Życia informuje osobę z niepełnosprawnością, podmiot lub osobę udzielające wsparcia tej osobie oraz osobę, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, o przysługujących im prawach i możliwościach finansowania rehabilitacji zintegrowanej.

Art. 72. 1. Centrum Niezależnego Życia na wniosek osoby z niepełnosprawnością lub osoby, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, koordynuje jej rehabilitację zintegrowaną.

2. Finansowane ze środków publicznych instytucje wspierające osobę z niepełnosprawnością lub osobę, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, są obowiązane do współpracy z Centrum Niezależnego Życia w zakresie działań na rzecz osoby z niepełnosprawnością lub osoby, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności.

3. W ramach działania wymienionego w ust. 1 Centrum Niezależnego Życia prowadzi dokumentację rehabilitacji zintegrowanej, uwzględniającą Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

Art. 73. 1. Centrum Niezależnego Życia koordynuje działania na rzecz osoby z niepełnosprawnością lub osoby, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, w szczególności poprzez zwoływanie w razie potrzeby przez Centrum Niezależnego Życia interdyscyplinarnego zespołu specjalistów, zwanego dalej „zespołem”, w skład którego mogą wejść w szczególności:

- 1) przedstawiciel jednostki pomocy społecznej;
- 2) psycholog realizujący świadczenia na rzecz osoby, której dotyczy spotkanie zespołu, finansowane ze środków publicznych;

- 3) przedstawiciele zawodów medycznych właściwi w sprawie danego rodzaju niepełnosprawności, udzielający świadczeń finansowanych ze środków publicznych;
- 4) przedstawiciel świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, u którego osoba, której dotyczy spotkanie zespołu, złożyła deklarację wyboru lekarza POZ;
- 5) pracodawca osoby, której dotyczy spotkanie zespołu;
- 6) przedstawiciel placówki edukacyjnej, do której uczęszcza osoba, której dotyczy spotkanie zespołu.

2. Członkowie zespołu, o których mowa w ust. 1, korzystają ze zwolnień w pracy w celu uczestniczenia w posiedzeniach zespołu z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w miejscu pracy i przysługuje im zwrot kosztów podróży finansowany ze środków Centrów Niezależnego Życia, z części przeznaczonej na realizację pracy zespołów.

3. Na wniosek osoby, której dotyczy spotkanie zespołu lub osoby ją wspierającej, w spotkaniu zespołu może uczestniczyć osoba posiadająca wiedzę niezbędną dla podjęcia efektywnych działań na rzecz osoby, której dotyczy spotkanie, w szczególności osoba wykonująca zawód medyczny, inna niż określona w ust. 1 pkt 3, lub przedstawiciel organizacji pozarządowej, do której zadań statutowych należy wspieranie osób z danego rodzaju niepełnosprawnością.

4. Udział dodatkowej osoby, o której mowa w ust. 3, jest finansowany ze środków osoby, której dotyczy spotkanie lub osoby ją wspierającej. Na umotywowany wniosek udział dodatkowej osoby może być finansowany ze środków Centrum Niezależnego Życia, jeżeli kierownik Centrum Niezależnego Życia uzna zasadność powołania takiej osoby do składu zespołu.

5. Osoba z niepełnosprawnością, osoba udzielająca wsparcia tej osobie lub osoba, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, mogą uczestniczyć w spotkaniu zespołu ich dotyczącym.

Art. 74. 1. Zespół opracowuje i przekazuje osobie z niepełnosprawnością, osobie udzielającej jej wsparcia lub osobie, której stan zdrowia może prowadzić do niepełnosprawności, Indywidualny Plan Działania, obejmujący zakres planowanych działań w ramach rehabilitacji zintegrowanej.

2. Na podstawie Indywidualnego Planu Działania są realizowane kolejne etapy rehabilitacji zintegrowanej. Osoba wyznaczona przez kierownika Centrum Niezależnego Życia prowadzi

harmonogram realizacji Indywidualnego Planu Działania oraz odnotowuje kolejne działania zmierzające do realizacji Indywidualnego Planu Działania.

Art. 75. W Centrach Niezależnego Życia udziela się na rzecz osób z niepełnosprawnościami nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w tym nieodpłatnej mediacji, na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945).

Art. 76. 1. W celu dokumentowania świadczonych usług w Centrum Niezależnego Życia jest prowadzona dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdej osoby korzystającej ze wsparcia dziennego, z klubów samopomocy, oraz ze wsparcia w budowaniu kręgów wsparcia.

2. W dokumentacji prowadzonej przez Centrum Niezależnego Życia uwzględnia się Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

3. Dokumentację indywidualną osoby korzystającej ze wsparcia stanowią w szczególności: kopia decyzji kierującej do wsparcia dziennego udzielonego w Centrum Niezależnego Życia, kopia orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco-Aktywizującego, Indywidualny Plan Działania, opinie specjalistów, notatki pracowników Centrów Niezależnego Życia dotyczące aktywności uczestnika, jego zachowań, motywacji do udziału w zajęciach oraz inne dokumenty mające zastosowanie przy opracowywaniu Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco-Aktywizującego lub Indywidualnego Planu Działania.

4. Dokumentacja zbiorcza zawiera w szczególności:

- 1) ewidencję uczestników oraz obecności uczestników w Centrum Niezależnego Życia;
- 2) opisy dokumentujące pracę pracowników Centrum Niezależnego Życia, w których odnotowuje się realizację Indywidualnych Planów Postępowania Wspierająco-Aktywizującego lub Indywidualnych Planów Działania.

5. Wgląd do dokumentacji prowadzonej przez Centrum Niezależnego Życia mają pracownicy Centrum Niezależnego Życia odpowiedzialni za sporządzanie i realizację Indywidualnych Planów Postępowania Wspierająco-Aktywizującego lub Indywidualnych Planów Działania.

6. Dokumentacja indywidualna osoby otrzymującej wsparcie stanowi dokumentację wewnętrzną Centrum Niezależnego Życia i jest gromadzona do celów realizacji przyjętego dla

osoby otrzymującej wsparcie Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco-Aktywizującego może być udostępniona tym osobom albo, po wyrażeniu przez nich pisemnej zgody, osobom trzecim.

7. Prawo wglądu do dokumentacji Centrum Niezależnego Życia przysługuje także osobom lub podmiotom uprawnionym do kontroli Centrum Niezależnego Życia.

Dział VII

Organy właściwe w sprawach osób z niepełnosprawnościami

Rozdział 1

Komitet do spraw Osób z Niepełnosprawnościami

Art. 77. Tworzy się Komitet do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, zwany dalej „Komitetem”, jako organ właściwy w sprawach osób z niepełnosprawnościami, w tym programowania, koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Art. 78. 1. W skład Komitetu wchodzi:

- 1) Przewodniczący Komitetu – minister członek Rady Ministrów - Pełnomocnik Rządu ds. Osób z Niepełnosprawnościami;
- 2) wiceprzewodniczący – sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Komitetu;
- 3) członkowie:
 - a) ministrowie, których szczegółowy zakres działania określają przepisy wydane na podstawie art. 33 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1188), kierujący działami administracji rządowej, osobiście lub poprzez wskazanych przez nich sekretarzy stanu,
 - b) Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

2. W posiedzeniach Komitetu mogą uczestniczyć zaproszeni przez Przewodniczącego Komitetu przedstawiciele organów administracji rządowej.

3. W posiedzeniach Komitetu mogą również uczestniczyć z głosem doradczym osoby posiadające odpowiednią wiedzę lub doświadczenie w zakresie zagadnień objętych zadaniami Komitetu, zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy lub wskazane przez poszczególnych członków Komitetu.

4. Przewodniczący Komitetu - minister członek Rady Ministrów - Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnościami kieruje działem administracji rządowej – osoby z niepełnosprawnościami.

Art. 79. 1. Do zadań Komitetu należy:

- 1) koordynowanie i monitorowanie współpracy organów administracji rządowej i podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności w zakresie świadczeń socjalnych, zatrudnienia, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz działań na rzecz realizacji praw osób z niepełnosprawnościami;
- 2) konsultowanie programów rządowych mających na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami;
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami;
- 4) koordynacja realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 5) wdrażanie postanowień Konwencji do polskiego systemu prawnego;
- 6) omawianie spraw dotyczących osób z niepełnosprawnościami, w tym na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

2. Do zadań Przewodniczącego Komitetu - Pełnomocnika Rządu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami należą:

- 1) inicjowanie i opracowywanie rozwiązań systemowych i prawnych w zakresie osób z niepełnosprawnościami;
- 2) nadzorowanie wykonania zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

- 3) żądanie od podmiotów informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych dotyczących realizowanych zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 4) udzielanie informacji w sprawach wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- 5) opracowywanie standardów w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 6) realizacja zadań wynikających z programów rządowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
- 7) ustalanie założeń do rocznych planów rzeczowo-finansowych dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 8) wykonywanie zadań punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji;
- 9) koordynowanie współpracy w zakresie działań międzynarodowych dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

Art. 80. 1. Przewodniczący Komitetu kieruje pracami Komitetu.

2. Przewodniczący Komitetu może, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu, tworzyć zespoły robocze, określając ich skład, zakres zadań oraz tryb i harmonogram prac.

Art. 81. 1. Komitet podejmuje rozstrzygnięcia w drodze uchwał na posiedzeniach.

2. Uchwały Komitetu są podejmowane w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków Komitetu, w tym Przewodniczącego Komitetu. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komitetu.

3. Uchwały w imieniu Komitetu podpisuje Przewodniczący Komitetu.

4. Projekty uchwał Komitetu mogą być też poddane pod głosowanie w trybie obiegowym.

5. Osobom zaproszonym do udziału w posiedzeniu Komitetu nie przysługuje prawo głosowania nad uchwałami.

Art. 82. Szczegółowy sposób i tryb pracy Komitetu określa regulamin uchwalony przez Komitet na pierwszym posiedzeniu.

Art. 83. Komitet przyjmuje plan prac Komitetu i przedstawia go Radzie Ministrów do zatwierdzenia.

Art. 84. 1. Przewodniczący Komitetu wykonuje swoje zadania przy pomocy biura w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

2. Obsługę Komitetu zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

3. Posiedzenia Komitetu odbywają się w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. W uzasadnionych przypadkach posiedzenia Komitetu mogą odbywać się w innym miejscu, wskazanym przez Przewodniczącego Komitetu.

5. Koszty obsługi, o której mowa w ust. 2, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Art. 85. Przewodniczący Komitetu przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające informacje o prowadzonej działalności.

Rozdział 2

Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami

Art. 86. 1. Prezes Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach osób z niepełnosprawnościami.

2. Prezesa Urzędu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

3. Prezes Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy trzech zastępców Prezesa Urzędu, powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Urzędu.

4. Do zadań Prezesa Urzędu należy:

1) kontrola wykonywania zadań przez administrację rządową i samorządową w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami, w szczególności kontrola prawidłowości prowadzenia przez operatorów wspomaganych społeczności mieszkaniowych, w tym jakości udzielanego wsparcia i stwarzania warunków do niezależnego życia;

2) prowadzenie postępowań w sprawie stwierdzenia niezastosowania uniwersalnego projektowania i niezapewnienia racjonalnych usprawnień, o których mowa w art. 87-90;

3) dysponowanie środkami PFRON;

4) prowadzenie Rejestru Podmiotów Uprawnionych do Realizacji Indywidualnego Pakietu Wsparcia;

5) potwierdzanie prawa do świadczenia w formie Bonu IPW;

6) ustalanie prawa do świadczenia w formie Bonu IPW w drodze decyzji administracyjnej w przypadku określonym w art. 41;

7) sprawowanie nadzoru nad Centrami Niezależnego Życia, o którym mowa w art. 51;

8) ustalanie kwoty dotacji dla powiatu z PFRON na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia kompleksowych Centrów Niezależnego Życia lub wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia, prowadzonych przez powiat lub na jego zlecenie;

9) przeprowadzanie otwartych i konkurencyjnych naborów na prowadzenie wyspecjalizowanych Centrów Niezależnego Życia przez organizacje pozarządowe;

10) prowadzenie systemu teleinformatycznego Indywidualnego Pakietu Wsparcia.

5. Prezes Urzędu dysponuje środkami PFRON na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

6. Prezes Urzędu prowadzi kontrolę, o której mowa w ust. 4 pkt 1, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, przy czym kontrolę w jednostkach samorządu terytorialnego prowadzi wojewoda w imieniu Prezesa Urzędu na jego wniosek.

7. Prezes Urzędu prowadzi kontrolę wykonania zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na wniosek Przewodniczącego Komitetu i w jego imieniu.

Art. 87. 1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o stwierdzeniu niezapewnienia racjonalnych usprawnień i nakazującą zapewnienie takich usprawnień, jeżeli stwierdzi niezapewnienie racjonalnych usprawnień przez podmiot obowiązany do zapewnienia takich usprawnień na podstawie art. 6 lub odrębnych ustaw, zwany dalej „podmiotem obowiązany”.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia obowiązku zapewnienia racjonalnych usprawnień, w szczególności zobowiązać podmiot obowiązany do zapewnienia takich usprawnień do podjęcia określonych działań.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może nakazać publikację decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna, w określonej w niej formie, na koszt podmiotu, który nie zapewnił racjonalnych usprawnień.

4. Środki, o których mowa w ust. 2, powinny być proporcjonalne do wagi i rodzaju naruszenia oraz konieczne do usunięcia jego skutków.

Art. 88. 1. Nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 87, jeżeli podmiot obowiązany podjął działania zmierzające do zapewnienia racjonalnych usprawnień.

2. W przypadku określonym w ust. 1 Prezes Urzędu wydaje decyzję stwierdzającą, że nie zapewniono racjonalnych usprawnień.

3. Ciężar udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, spoczywa na podmiocie obowiązany.

4. Przepisy art. 87 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 89. 1. Jeżeli w toku postępowania w sprawie stwierdzenia niezapewnienia racjonalnych usprawnień przez podmiot obowiązany zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony obowiązek zapewnienia racjonalnych usprawnień, a podmiot obowiązany, któremu jest zarzucane naruszenie tego obowiązku, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia obowiązku lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać podmiot obowiązany do wykonania tych zobowiązań. W przypadku gdy podmiot obowiązany zaprzestał naruszania obowiązku zapewnienia racjonalnych usprawnień i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań lub zobowiązać podmiot obowiązany do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji lub do publikacji decyzji w całości lub w części na koszt przedsiębiorcy, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu nakłada na podmiot obowiązany obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

4. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, art. 87 i art. 88 nie stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 7.

5. Prezes Urzędu może, z urzędu, uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy:

1) została ona wydana w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub dokumenty;

2) podmiot obowiązany nie wykonuje zobowiązań lub obowiązków, o których mowa w ust. 1-3.

6. Prezes Urzędu może, za zgodą podmiotu obowiązanego, z urzędu uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy nastąpiła zmiana okoliczności, mających istotny wpływ na wydanie decyzji.

7. W przypadku uchylenia decyzji Prezes Urzędu orzeka co do istoty sprawy.

Art. 90. Przepisy art. 87-89 stosuje się odpowiednio w przypadku niezastosowania uniwersalnego projektowania w rozumieniu art. 2 Konwencji.

Art. 91. Do postępowań w sprawach, o których mowa w art. 87-90 stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 92. 1. Stanowisko Prezesa Urzędu może zajmować osoba, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie prawa, ekonomii lub zarządzania;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała lub nie pełniła służby w organach bezpieczeństwa państwa lub była współpracownikiem tych organów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 342, 497 i 1195).;
- 6) posiada kompetencje kierownicze;
- 7) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
- 8) posiada wiedzę z zakresu spraw dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

2. Informację o naborze na stanowisko Prezesa Urzędu ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami oraz w Biuletynie Informacji Publicznej tego urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ogłoszenie powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami;
- 2) określenie stanowiska;
- 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;
- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
- 6) termin i miejsce składania dokumentów;

- 7) informację o metodach i technikach naboru.
3. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
4. Nabór na stanowisko Prezesa Urzędu przeprowadza zespół, powołany przez Przewodniczącego Komitetu, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.
5. Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych, o których mowa w ust. 4, może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.
6. Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 5, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko, uzyskanych w trakcie naboru.
7. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia Przewodniczący Komitetu.
8. Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:
- 1) nazwę i adres Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
 - 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
 - 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
 - 5) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;
 - 6) skład zespołu.
9. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie po powołaniu na stanowisko, na które prowadzony był nabór, przez umieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami. Informacja o wyniku naboru zawiera:
- 1) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;

2) imię, nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.

Art. 93. 1. Prezes Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

2. Przewodniczący Komitetu nadaje statut Urzędowi do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

Art. 94. 1. Nadzór nad Prezesem Urzędu sprawuje Przewodniczący Komitetu, stosując kryterium legalności, rzetelności i celowości.

2. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, Przewodniczący Komitetu jest uprawniony w szczególności do:

1) żądania udostępnienia mu dokumentów związanych z działalnością Prezesa Urzędu lub ich kopii oraz zapoznawania się z ich treścią;

2) żądania przekazania wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących działalności Urzędu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami.

3. Przewodniczący Komitetu, przedstawiając pisemne żądanie, o którym mowa w ust. 2, wskazuje termin jego wykonania.

4. W razie stwierdzenia, na podstawie uzyskanych informacji, wyjaśnień i dokumentów, o których mowa w ust. 2, przypadków naruszeń prawa lub statutu Urzędu, Przewodniczący Komitetu powiadamia Prezesa Urzędu o stwierdzonych nieprawidłowościach oraz wydaje zalecenia mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowanie działalności do przepisów prawa lub statutu Urzędu, wyznaczając termin do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowania działalności do przepisów prawa.

5. W terminie 3 dni od dnia upływu terminu wyznaczonego do usunięcia nieprawidłowości Prezes Urzędu informuje pisemnie Przewodniczącego Komitetu o sposobie usunięcia nieprawidłowości.

Rozdział 3

Rady do spraw osób z niepełnosprawnościami

Art. 95. 1. Powołuje się Krajową Radę do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, zwaną dalej „Radą”.

2. Rada jest forum dialogu na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami.

3. Rada działa przy Przewodniczącym Komitecie.

4. Do zakresu działania Rady należy:

1) przedstawianie Przewodniczącemu Komitetu:

a) propozycji przedsięwzięć zmierzających do włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami,

b) propozycji rozwiązań w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami, wyrównywania ich szans, niedyskryminacji oraz realizacji prawa do niezależnego życia,

c) opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Przewodniczącego Komitetu, w tym do projektów:

- aktów prawnych mających lub mogących mieć wpływ na sytuację osób z niepełnosprawnościami, planów finansowych oraz sprawozdań Urzędu do spraw osób z niepełnosprawnościami,

- rządowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz informacji o ich realizacji,

d) rocznych informacji o działalności Rady,

e) opinii w sprawach standardów dotyczących realizacji zadań określonych w ustawie;

2) sygnalizowanie właściwym organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób z niepełnosprawnościami.

5. Termin wyrażenia przez Radę opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 1 lit. c. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek Przewodniczącego Komitetu, termin ten może ulec skróceniu.

6. Kadencja Rady trwa 4 lata.

7. Wybrany członek Rady, będący przedstawicielem organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 96 ust. 1 pkt 5 lit. c, może pełnić funkcję członka Rady nie dłużej niż przez dwie kadencje Rady.

Art. 96. 1. Rada składa się z:

- 1) osoby wskazanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) osoby wskazanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 3) dwóch przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego powoływanych przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 4) dwóch przedstawicieli wojewódzkich i powiatowych rad do spraw osób z niepełnosprawnościami powoływanych przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego spośród osób uprzednio wskazanych przez wojewódzkie i powiatowe rady do spraw osób z niepełnosprawnościami, przy czym każda rada ma prawo wskazać jednego kandydata;
- 5) przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
 - a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2232, z 2020 r. poz. 568 i 2157 oraz z 2021 r. poz. 2445 i 2666),
 - b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego,
 - c) dwudziestu przedstawicieli organizacji pozarządowych, innych niż wymienione w lit. a i b, a także związków i porozumień organizacji pozarządowych będących organizacjami osób z niepełnosprawnościami lub działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, z tym, że 70 % z tej grupy stanowią osoby z niepełnosprawnościami, a 20 % rodzice lub osoby wspierające osoby z niepełnosprawnościami, niemogące się samodzielnie reprezentować.

2. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.

3. Członków Rady wskazanych w ust. 1 pkt 5 powołuje Przewodniczący Komitetu, z tym że powołanie członków Rady reprezentujących:

- 1) organizacje pozarządowe, o których mowa w ust. 1 pkt 5 lit. a i b, następuje spośród osób zgłoszonych przez te organizacje;

- 2) organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1 pkt 5 lit. c, następuje spośród kandydatów, z których każdy ma poparcie co najmniej 15 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub co najmniej 3 związków i porozumień organizacji zrzeszających co najmniej 5 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
4. Organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1 pkt 5 lit. c, zgłaszając kandydatury, składają oświadczenie o spełnieniu przez zgłaszanych przez nich kandydatów wymogów określonych w ust. 1 pkt 5 lit. c.
5. Przewodniczący Komitetu może odwołać członka Rady przed upływem kadencji:
 - 1) na jego wniosek;
 - 2) na wniosek reprezentowanego przez niego organu lub organizacji;
 - 3) w przypadku skazania członka Rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady.
6. Rada wybiera spośród swoich członków przewodniczącego zwykłą większością głosów.
7. Głosowanie, o którym mowa w ust. 6, jest tajne, chyba że Rada postanowi inaczej.
8. Do czasu wyboru przewodniczącego posiedzenia Rady prowadzi Przewodniczący Komitetu.

Art. 97. 1. Posiedzenia Rady zwołuje przewodniczący, a w przypadku, o którym mowa w art. 96 ust. 8, Przewodniczący Komitetu.

2. Przewodniczący prowadzi posiedzenia Rady.

3. Wydatki związane z obsługą Rady, w tym obejmujące zlecenie analiz i ekspertyz, opracowywanie propozycji zmian przepisów prawa powszechnie obowiązującego i innych działań są finansowane ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia

ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę są refundowane ze środków urzędu obsługującego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

5. Członkom Rady przysługuje zwrot kosztów podróży, na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 240 i 641), ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

6. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i wskazywania przez uprawnione podmioty członków Rady oraz ostatecznego ustalania jej składu, organizację i tryb działania Rady oraz sposób uczestnictwa w jej pracach przedstawicieli organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie i przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności grup osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i terminy zgłaszania kandydatów na członków Rady, mając na względzie zapewnienie sprawnego funkcjonowania Rady i wypełniania przez nią obowiązków wynikających z ustawy.

Art. 98. 1. Przy marszałkach województw tworzy się wojewódzkie społeczne rady do spraw osób z niepełnosprawnościami, zwane dalej „wojewódzkimi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.

2. Do zakresu działania wojewódzkich rad należy:

1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- a) włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami,
- b) wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy,
- c) realizacji praw osób z niepełnosprawnościami, w szczególności prawa do niezależnego życia;

2) opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;

3) ocena realizacji programów, o których mowa w pkt 2;

4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod względem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

Art. 99. 1. Przy starostach tworzy się powiatowe społeczne rady do spraw osób z niepełnosprawnościami, zwane dalej „powiatowymi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.

2. Do zakresu działania powiatowych rad należy:

1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- a) włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami,
- b) wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy,
- c) realizacji praw osób z niepełnosprawnościami, w szczególności prawa do niezależnego życia;

2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;

3) ocena realizacji programów, o których mowa w pkt 2;

4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod względem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

Art. 100. 1. Wojewódzkie rady składają się z 7 osób powoływanych spośród przedstawicieli działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie województwa organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli wojewody i jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin), z tym, że co najmniej 4 członków wojewódzkiej rady powinny stanowić osoby z niepełnosprawnościami, a co najmniej 1 członek wojewódzkiej rady powinien być rodzicem lub osobą wspierającą osobę z niepełnosprawnością, niemogącą się samodzielnie reprezentować.

2. Powiatowe rady składają się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli powiatów i gmin, z tym, że 3 członków powiatowej rady powinni stanowić osoby z niepełnosprawnościami, a 1 członek powinien być rodzicem lub osobą wspierającą osobę z niepełnosprawnością, niemogącą się samodzielnie reprezentować.

3. Członków wojewódzkich rad powołuje i odwołuje marszałek województwa, a członków powiatowych rad - starosta, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje i organy, o których mowa odpowiednio w ust. 1 i 2.

4. Rady, o których mowa w ust. 1 i 2, wybierają przewodniczącego spośród swoich członków.
5. Członek rady, o której mowa w ust. 1 i 2, może zostać odwołany:
 - 1) na swój wniosek;
 - 2) na wniosek organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę;
 - 3) na wniosek marszałka lub starosty, po zasięgnięciu opinii organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę.
6. Kadencja rad, o których mowa w ust. 1 i 2, trwa 4 lata.
7. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.
8. Na wniosek członków rady zamieszkałych poza miejscem obrad rady mogą być finansowane, odpowiednio z budżetu samorządu województwa i powiatu, koszty przejazdów na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy i koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań rady wojewódzkiej i powiatowej.
9. Przewodniczący Komitetu do spraw Osób z Niepełnosprawnościami określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania wojewódzkich i powiatowych rad, w tym sposób powoływania i odwoływania członków rad oraz częstotliwość posiedzeń, mając na względzie zapewnienie właściwego wykonywania zadań przez te rady.

Art. 101. 1. Rada może:

- 1) powoływać ekspertów;
- 2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie, a także przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad;
- 3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowywanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań, po uzyskaniu zgody Przewodniczącego Komitetu.

2. Wojewódzka rada może:

- 1) powoływać ekspertów;

2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych niereprezentowanych w wojewódzkiej radzie, a także przedstawicieli innych wojewódzkich oraz powiatowych rad;

3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowywanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań, po uzyskaniu zgody marszałka województwa.

3. Powiatowa rada może:

1) powoływać ekspertów;

2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych niereprezentowanych w powiatowej radzie, a także przedstawicieli innych powiatowych rad oraz wojewódzkich rad;

3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowywanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań, po uzyskaniu zgody starosty.

4. Przepisy dotyczące zwrotu kosztów podróży, o których mowa w art. 97 ust. 5, stosuje się odpowiednio do ekspertów, przedstawicieli organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie, wojewódzkiej radzie lub powiatowej radzie, a także przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad delegowanych do wzięcia udziału w posiedzeniach Rady, wojewódzkiej rady lub powiatowej rady.

5. Województwo zapewnia finansowanie wojewódzkiej rady, uwzględniając je w swoim budżecie, w tym uwzględniając możliwość zlecenia przez radę analiz i ekspertyz, opracowywania propozycji zmian prawa miejscowego i innych działań w obrębie obszaru kompetencji rady.

6. Powiat zapewnia finansowanie powiatowej rady, uwzględniając je w swoim budżecie, w tym uwzględniając możliwość zlecenia przez radę analiz i ekspertyz, opracowywania propozycji zmian prawa miejscowego i innych działań w obrębie obszaru kompetencji rady.

Dział VIII

Przepis końcowy

Art. 102. Ustawa wchodzi w życie w terminie i na zasadach określonych w ustawie z dnia ... 2023 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...).